Ljubljana, ponedeljek, 31. marca 1958

LETO XXIV. Štev. 76

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO PODJETJE »LJUDSKA PRAVICA«

DIREKTOR PODJETJA LEV MODIC

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK IVAN ŠINKOVEC

List izhaja vsak dan razen petka – Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

»LJUDSKA PRAVICA« USTANOVLJENA 6. OKTOBRA 1934 – MED NARODNOOSVOBODILNO BORBO JE IZHAJALA KOT 14-DNEVNIK IN TEDNIK – OD OSVOBODITVE DO 1. JULIJA 1951 KOT DNEVNIK NATO PA KOT TEDNIK – OD 1. JULIJA 1953 IZHAJA V REDAKCIJSKI POVEZANOSTI Z »BORBO«

S III. republiškega občnega zbora ZSJ za Slovenijo

Sindikati naj politično usmerjajo za uspešno urejanje družbenih problemov

Na zboru je govoril sekretar CK ZKS Miha Marinko – Izvoljen je nov Republiški svet Za predsednika so izvolili Staneta Kavčiča

Ljubljana, 30. marca. — Danes dopoldne se je v Domu sindikatov nadaljeval III. republiški občni zbor Zveze sindikatov Jugoslavije za Slovenijo. Najprej so poročevalci posameznih komisij, ki so delale včeraj na ločenih sejah, prebrali poročilo o delu svojih komisij, nakar je občni zbor vsa poročila soglasno odobril. Po volitvah novega Republiškega sveta je delegatom spregovoril sekretar CK ZKS tov. Miha Marinko.

Novi Republiški svet se je konstituiral takoj po končanem občnem zboru; izvolili so 23-člansko predsedstvo in 8-člansko tajništvo. Predsednik Republiškega sveta je Stane Kavčič, tajnik pa Franc Borštnik.

Iz govora Mihe Marinka

Med razpravo na občnem zboru se je navdušeno pozdravljen priglasil k besedi sekretar CK ZKS Miha Marinko, ki je ves čas prisostvoval delu občnega zbora. Uvodoma je poudaril, da je bil občni zbor izredno dober in da se je lotil bistvenih vprašanj in nalog ter same vloge sindikatov.

Poudaril je, da ima ta napredek v razvoju in gledanju določene vzroke, med katere je treba prišteti tudi naše splošno politične napore v boju proti ostankom birokratizma, ozkosti, nedemokratičnosti, nepravilne usmerjenosti naših političnih organizacij, zlasti pa naših sindikalnih organizacij, za potrebno afirmacijo delavskega razreda, za pravilno angažiranje zavestnih sil, za prebujanje osnovnih zavestnih teženj, ki jih je naš delavski razred briljantno izkazal na primer v zadnji volilni kampanji. V pretekli volilni kampanji se je pokazalo, da je delavski razred z vso jasnostjo videl svoje perspektive, videl svojo vlogo ne samo ozko v posameznih podjetjih, ampak v širšem konceptu, to je, da postane vodilna sila na področju celotne družbene aktivnosti. Nemogoče si je zamisliti konstruktivno afirmacijo dela delavskega razreda, če so delavci in sindikalne organizacije zaprte v svoje notranje tovarniške prostore. To bi lahko privedlo do tega, da bi v delavskem razredu nastala vrsta raznih lokalnih egoizmov med posameznimi podjetji.

Sindikati so izredno važna organizacija, katere naloga je, da s širokimi političnimi koncepcijami vpliva na usmerjanje delovnih kolektivov v edinstvenem naporu izgradnje naše socialistične družbe. V tem pogledu nam je danes že zelo jasno, da morajo biti sindikati ena najvažnejših množičnih političnih organizacij. V našem sistemu družbenega upravljanja namreč sindikati ne morejo delati na starih klasičnih sindikalističnih koncepcijah, pač pa morajo pri svojem delu izhajati iz pozicij naše družbene stvarnosti.

Tovariš Marinko je omenil nekatere napake, ki so povezane z našim razvojem, poudaril pa, da smo lansko leto zaključili z visokimi gospodarskimi uspehi, z uspehi v izpolnjevanju našega gospodarskega sistema in v izpopolnjevanju našega sistema družbenega upravljanja; le-ta močno poudarja pomen občine in ima razmeroma izredno široko materialno osnovo. Ta osnova nujno narekuje, da posvetimo vso pozornost usposabljanju naše najbolj množične delavske organizacije in da preko nje izvedemo celotno politično usmerjanje delavskega razreda, da bo lahko reševal čestokrat izredno zapletene probleme na teritoriju same občine v odnosu podjetja do podjetja, zelo zapletene odnose podjetij do občine, do kmetijskega sektorja in zapletene odnose v pogledu cele vrste drugih služb, kakor so socialno skrbstvo, zdravstvo, kultura in prosveta. V izvrševanju vseh teh problemov se morajo angažirati v največji meri sindikati, ki morajo nanje gledati široko in ker je urejevanje teh problemov življenjski interes samih delavcev. Treba se je zavzeti za to, da bo pri urejanju te pisane problematike prišla mnogo bolj v zavest delavska koncepcija, kako je treba bolje gospodariti na ožjem tovarišču.

Danes je pred nami naloga, da spremenimo sindikat v organizacijo, ki bo obvladala našo celotno družbeno problematiko. S pravilnimi političnimi metodami in pravilnim pojasnjevanjem smo dosegli že tako velike uspehe, da lahko spravimo v življenje vsako odločitev, ki je koristna in pravilna ter smotrna za družbo. To nam kaže tudi vse naše predvolilno razpravljanje, ko so obravnavali splošne koncepcije in splošne poglede. Vprašanja so obravnavali v jugoslovanskem merilu. Iz teh razprav sledi tudi, da smo zelo blizu temu, da objektiviziramo merila obveznosti vsakega delovnega kolektiva do družbe. Ta problem je bil v tej volilni kampanji zelo jasno prikazan in pojasnjen in to je privedlo v veliki meri do sedanjega velikega napredka glede prejšnjih pogledov. Tudi naši sindikati so se tesneje povezali s političnimi vodstvi občin in okrajev, tako da bodo lahko uspešno urejevali zapletene in težavne naloge. Tovariš Marinko je omenil, da danes že ni treba več pojasnjevati vloge in nalog, pač pa, da se je treba lotiti urejanja številnih vprašanj v občinah. Ta vprašanja naj urejajo sindikati kot politična organizacija, občinski sindikalni sveti in zbori proizvajalcev občinskih ljudskih odborov. Posebno skrb bo treba posvetiti organom občinskih sindikalnih svetov, ki bodo morali pravilno usmerjati občinske zbore proizvajalcev kot organe oblasti. Izredno važno je, da postanejo občinski sindikalni sveti važen faktor v celotnem političnem vodstvu občine in v celotni gospodarski skupnosti občine.

Glede zborov volivcev po tovarnah, je dejal tovariš Marinko, je važno, da sindikalna organizacija opravlja v podjetju svojo vlogo, od članov zbora proizvajalcev svoje občine pa naj zahteva, da obravnavajo določene probleme podjetja. Hkrati naj sindikalna podružnica vpliva na članstvo, da se udeležuje zborov volivcev na terenu. S tem bo delavski element dajal ton v izvajanju občinske politike. Slabo bi bilo, če bi se delavci ne udeleževali zborov volivcev na terenu.

Ob koncu se je tovariš Marinko dotaknil tudi nekaterih teženj, ki se kažejo ob razpravi o pismu Izvršnega komiteja CK ZKJ. Omenil je pretiravanja v uravnilovskih tendencah, hkrati pa mnenja, češ saj bo to trajalo samo nekaj časa, potem pa bo šlo spet naprej po starem. Izredno važno je, da taka gledanja odpravljamo. Treba je angažirati sindikate in se vztrajno boriti in zahtevati tako pri ljudskih odbornikih v občinah in okrajih, kakor tudi pri poslancih v skupščini zagotovitev, da bodo vsi prejemki, ki jih ta ali oni dobi, legalni, javni, vsem znani, zagotovitev za splošno polaganje računov o vsem materialnem poslovanju, začenši od podjetja do vrha, da se bo vedelo, kaj komu pritiče. Materialni privilegiji, razne ugodnosti, ki so prikrite, ker o njih ni javnega računa, izzovejo nezadovoljstvo. Na splošno pa tudi tu postaja nevarnost pretiravanja. Nagrajevati moramo po marljivosti, sposobnosti in po kvalifikacijah tiste ljudi, od katerih je odvisen napredek proizvodnje in same družbe.

Predvsem je važno, da utrdimo sistem sproščene kritike, za katero ne sme biti nihče preganjan, seveda ne bo mogoče dajati potuhe vsem mogočim jadikovanjem. Tem stvarem morajo sindikati posvetiti posebno skrb.

Ob koncu je tovariš Marinko izrazil zadovoljstvo nad potekom občnega zbora in prepričanje, da bodo sindikati ob primerni skrbi in pomoči naših političnih organizacij, okrajnih in občinskih političnih vodstev izredno živahen faktor v našem celotnem družbenem življenju in v izgradnji socializma.

Na včerajšnjem rednem letnem občnem zboru ZSJ za Slovenijo je bil izvoljen za predsednika Republiškega sveta Stane Kavčič

V Planici lavorika za Poljaka

Tradicionalna planiška tekma v skokih se je včeraj končala z zmago Poljaka Gasienice (na desni), Jugoslovan Krznarič pa je osvojil drugo mesto. Na sliki sta še poljska tekmovalca Przybya in Teiner. Podrobnejše poročilo na 6. strani.

Slovo kitajske kulturne delegacije

Beograd, 30. marca (Tanjug). — Po devetdnevnem bivanju v Jugoslaviji je kitajska kulturna delegacija pod vodstvom generalnega sekretarja odbora za zveze s tujino Čeng Čun Čina danes odpotovala iz Beograda v Budimpešto. Na beograjski železniški postaji so se poslovili od nje sekretar komisije za kulturne stike s tujino Ivo Frol, svetnik državnega sekretariata za zunanje zadeve Miroslav Kreačić, načelnik oddelka za zveze s tujino sekretariata za prosveto in kulturo ZIS Milovan Matić in direktor Jugokoncerta Veljko Bijedić. Od delegacije se je poslovil tudi kulturni ataše kitajskega veleposlaništva v Beogradu Lu Jao U.

Med bivanjem v Jugoslaviji so člani kitajske kulturne delegacije obiskali Beograd, Zagreb in Ljubljano ter več kulturnih in znanstvenih ustanov. Podpisali so tudi osnutek kulturnega sodelovanja z Jugoslavijo za leto 1958.

VREMENSKA NAPOVED

za ponedeljek, 31. marca 1958

Pretežno oblačno vreme. Sprva še nekaj manjših padavin, nato bodo nastopile delne razjasnitve. Temperatura ponoči okoli 6, v Primorju okoli 9, najvišja dnevna do 14 stopinj C.

Ob polnjenju atlantskega področja nizkega zračnega pritiska se nad zahodnim Sredozemljem odteguje slabotno, vendar samostojno jedro. Področje visokega zračnega pritiska nad Skandinavijo se počasi krepi in se razširja proti jugu.

BRIGADE PRIHAJAJO

Na avto cesto Bratstva in enotnosti je že prispelo večje število prvih rednih mladinskih delovnih brigad — Novo mesto je pripravilo mladim graditeljem izredno lep sprejem — V torek bo v Novem mestu parada mladinskih brigad in veliko zborovanje

Šmarješke Toplice, 30. marca (Tanjug). — Mladinska naselja vzdolž trase avtomobilske ceste Bratstvo-enotnost so dobila prve prebivalce. Sinoči in davi je prispelo več mladinskih brigad, ki bodo sodelovale v glavnih delih. Vzlic rahlemu dežju, ki je začel rositi že ponoči, je bilo v vseh mladinskih naseljih davi zelo živahno. Mladinci so se zanimali za traso ceste in za kraje, kjer bodo delali. Davi so brali tudi prvo številko svojega glasila »Mladost na avtoputu«, ki je izšla včeraj. Z mladinci so prišli v mladinska naselja tudi zdravniki, sanitetni referenti in drugo zdravstveno osebje.

Novo mesto, 30. marca. — Danes dopoldne je bila ob navzočnosti predstavnikov političnih organizacij, ljudske oblasti, prosvetnih in drugih javnih delavcev ter mladine odprta v gimnazijski telovadnici razstava »Mladina Jugoslavije v NOB in v socialistični graditvi«. S tem so se začele proslave ob začetku del na avto cesti bratstva in enotnosti Ljubljana—Zagreb, ki bodo dosegle jutri svoj vrh. Na razstavi kažejo prireditelji bogato dokumentarno in slikovno gradivo o vlogi in žrtvah med NOB. Z grafikoni, s podatki in z zanimivimi fotografijami je nazorno predstavljen velik delež mlade generacije za osvoboditev domovine in njen vsestranski polet pri obnovi in socialistični graditvi države. Že prvi dan je razstavo obiskalo veliko mladincev in mladink, ki so si z zanimanjem ogledali podatke o deležu mladega rodu v naši povojni graditvi, zlasti pa gradivo o delu mladinskih delovnih brigad po osvoboditvi. Največ zanimanja je seveda za najnovejše gradivo iz življenja in dela prvih trinajstih brigad, ki so delale ta mesec vzdolž avto ceste Ljubljana—Zagreb.

V ponedeljek dopoldne bodo ob 1. uri odprli v prostorih Dolenjskega muzeja spominsko razstavo o življenju in delu Josipa Ressla, izumitelja ladijskega vijaka. Popoldne bo nastopil v Domu ljudske prosvete zagrebški ansambel Lado, v ponedeljek zvečer pa bo v istem domu slavnostna akademija.

V torek, 1. aprila dopoldne se bo začela ob 9. uri velika parada mladinskih delovnih brigad, ki so začele danes prihajati v vseh 16 naselij vzdolž avto ceste. Ob 10. uri bo na novomeškem Glavnem trgu veliko zborovanje mladih graditeljev, novomeščanov in številnih gostov, ki bodo prišli k slovesnemu začetku letošnjih del na avto cesti Ljubljana—Djevdjelija. Na zborovanju bodo govorili podpredsednik ZIS Svetozar Vukmanović, predsednik CK LMJ Mika Tripalo in sekretar Okrajnega komiteja ZK Novo mesto Jože Borštnar. Miting bo zaključen s promenadnim koncertom godbe Ljudske milice iz Ljubljane, popoldne pa bodo odbojkarska in košarkarska srečanja najboljših moštev iz Ljubljane, Zagreba, Maribora in Novega mesta. Spored centralne proslave bo zaključen v torek zvečer v Domu JLA z velikim družabnim večerom in plesom brigadirjev. Hkrati bodo v vseh naseljih te dni taborni ognji, kamor so brigadirji povabili tudi mladino iz bližnjih vasi. V naseljih bodo gostovala prosvetna društva in svobode iz Novega mesta, Bršljina, Šmihela, Šentlovrenca in Trebnja s pevskimi koncerti, z godbami in s tamburaškimi zbori.

Včeraj je bilo v nabito polni dvorani kina Komuna veliko žrebanje za naročnike »Ljudske pravice« in »Ljubljanskega dnevnika«. Žreb pa ni izbral nobenega naročnika izmed navzočih. Prve štiri nagrade (štirje mopedi) so odšle v Polje, Idrijo, Travnik pri Loškem potoku in v Radovljico. Vzlic temu ni nihče ostal razočaran: v kratkem bo razpisan nov natečaj s prvim dobitkom — avtomobilom »Zastava 600«. Podrobnosti na 4. strani.

IZ RAZPRAVE NA LETNEM OBČNEM ZBORU ZSJ ZA SLOVENIJO

Dovolj je sil in dovolj sposobnosti

da lahko urejamo probleme v interesu naše skupnosti

Uspešen razvoj komun je v glavnem odvisen od vsestranskega aktivnega sodelovanja delavcev v organih komune — Zbori proizvajalcev naj postanejo živa vez med podjetjem in komuno

V nedeljskem nadaljevanju III. letnega občnega zbora Zveze sindikatov Jugoslavije za Slovenijo so delegati poslušali najprej poročila o včerajšnjem delu treh ločenih komisij.

Delegati, ki so sodelovali v komisiji za politično organizacijska vprašanja, so razpravljali predvsem o usposabljanju sindikalnih podružnic za reševanje konkretnih politično gospodarskih nalog, o utrditvi občinskih sindikalnih svetov ter o vzgojno-izobraževalnem delu v sindikalnih organizacijah. Menili so, naj bi sindikalna vodstva ne pomagala sindikalnim podružnicam zgolj administrativno, marveč živo in neposredno: z obiski, prek priložnostnih posvetovanj, konferenc in razprav o posameznih aktualnih problemih sindikalnih organizacij. V preteklem obdobju je bila zlasti koristna pobuda mladinske organizacije, ki je uspela s posvetovanjem mladih delavcev po strokah aktivirati in usposabljati širok krog mladih proizvajalcev za urejanje tekočih politično gospodarskih nalog.

Strokovna združenja so doslej redno obveščala o vseh novih in predvidenih zakonih, uredbah in predpisih le uprave podjetij. Zato so bile sindikalne organizacije pri svojem delu v veliki meri odvisne od takih tolmačenj naše zakonodaje, kakor jo tolmačijo strokovni in upravni organi. Delegati so predlagali, naj bi sindikalna vodstva zaradi hitrejšega in boljšega obveščanja sindikalnih odbornikov in celotnega članstva izdajala priročnike, ki naj bi na poljuden in vsakomur razumljiv način razlagali našo najnovejšo zakonodajo. Višja sindikalna vodstva naj bi sindikalnim podružnicam in sindikalnim odbornikom pomagala tudi v primerih, kadar bi jih bilo potrebno zaščititi pred posledicami, s katerimi bi hotela vodstva podjetij preprečevati upravičeno kritiko. Takšna pomoč naj bi pomagala ustvarjati v delovnih kolektivih tako vzdušje in odnose, da bi se sleherni delavec upal povedati svoje mnenje brez bojazni pred posledicami.

Več delegatov je predlagalo, naj bi v občinskih sindikalnih svetih nastavili stalne ali tudi profesionalne sindikalne odbornike. Delegati so utemeljili svoj predlog s tem, da bo v prihodnje treba skrbneje spremljati celotno družbeno problematiko v občinah in jo prikazovati z različnimi analizami, anketami, referendumi in podobnimi oblikami dela, ki jim redno zaposleni sindikalni odborniki nikakor ne morejo biti kos.

Poročevalec v delu komisije za proučevanje odnosov v gospodarskih organizacijah in delu sindikatov v njih inž. Tribušon je naglasil, da je komisija ugotovila, da gospodarske organizacije še vedno premalo skrbno upravljajo s sredstvi za samostojno razpolaganje. Premalo teh sredstev namenijo za potrebe družbenega standarda (za nova stanovanja in za izboljšanje družbene prehrane). Prav tako je sprejemanje zaključnih računov in obravnavanje drugih važnih sklepov še vedno vse preveč formalno. Več delegatov se je zavzemalo, naj bi v prihodnje z večjo skrbjo ugotavljali realna merila pri vsklajevanju tarifnih pravilnikov podjetij in med tarifnimi pravilniki v podjetjih iste stroke. Zaradi šablonskega določevanja teh meril je večkrat potreben in nujen družbeno politični poseg odvišnih organov. Nekateri delegati so obsodili pojav, da nekateri računovodje in drugi odgovorni ljudje napačno in v nekaterih primerih celo potvorjeno razlagajo zakonske predpise in da navajajo delovne kolektive do napačnih zaključkov. Predlagali so, naj bi se delavski sveti na kratkih tečajih seznanili z najvažnejšo vsebino novih predpisov. V razpravi te komisije je bilo še posebno močno čutiti pomen zborov proizvajalcev, ki naj v bodoče učinkoviteje regulirajo družbene odnose v kolektivih, med kolektivi in med kolektivi in komuno.

V PRIHODNJE — VEČ REFERENDUMOV

Delegati, sodelujoči v delu komisije, ki je razpravljala o nalogah sindikatov v komuni, so naglasili, da ni dovolj, če so posamezni člani sindikalnih forumov hkrati tudi odborniki ljudskih odborov, zborov proizvajalcev in drugih organov in da tam zagovarjajo svoja stališča. Nasprotno. Sindikalni sveti in podružnice morajo kot političen organ obravnavati celotno problematiko komune, splošne in posamezne probleme komunalne politike in dajati iniciativo in konkretne predloge za rešitev posameznih problemov.

V razpravi so delegati povedali več primerov neracionalne uporabe družbenih sredstev, neupoštevanja prioritetnega reda družbenih potreb in premajhnega vpliva delavcev ter premajhne kontrole glede trošenja sredstev, ki jih ustvarjajo delovni kolektivi. Več govornikov je naglasilo, da delovni kolektivi vse premalo razpravljajo o družbenih planih svoje občine. Obravnavanje družbenega plana občine v širšem krogu je lahko največja garancija, da v prihodnje ne bo več negodovanj zaradi nesmotrne uporabe družbenih sredstev, ki jih proizvajalci vplačujejo v občinske proračune.

Delegati so predlagali, naj bi državljani večkrat odločali na referendumih, kam naj odtekajo na njihovem območju ustvarjena sredstva.

V nadaljevanju razprave v tej komisiji so delegati predlagali, naj industrijska podjetja ustanove čimveč servisnih delavnic za popravila svojih izdelkov, gradbena podjetja in občinski odbori pa razne obrti, ki bi povečale obrtne zmogljivosti, potrebne za hitrejšo in cenejšo stanovanjsko izgradnjo. Sindikati naj bi tudi podprli iniciativo komun, ki skušajo zbrati čimveč denarja za izboljševanje družbenega standarda.

Po poročilih o delu vseh treh komisij in po razpravi, ki je tem poročilom sledila, je skupščina sprejela razrešnico dosedanjega Republiškega sveta, kandidacijska komisija pa je predlagala za nov republiški svet 95 kandidatov in 9 kandidatov za člane nadzornega odbora.

Nato je tov. Stane Kavčič predlagal odmor, v odmoru pa so delegati na skupščini volili svoje novo sindikalno vodstvo.

IZHODIŠČE ZA BODOČE DELO SINDIKATOV

Pred zaključkom občnega zbora je tovariš Stane Kavčič med izvoljenimi člani Republiškega sindikalnega sveta predlagal 23 članov v predsedstvo Sveta. Delegati so sprejeli predlog s ploskanjem in dviganjem rok. Tako sestavljajo predsedstvo Republiškega sindikalnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije za Slovenijo tovariši: Roman Albreht, Branko Babič, Tilka Blaha, Franc Borštnik, Rudi Ganziti, Jože Jager, Ivan Janžekovič, Josip Jošt, Milka Jovan, Stane Kavčič, Anton Kodrič, Albin Kovač, Leopold Krese, Jakob Kvas, Gabrijel Leban, Franc Plazar, Jože Plevnik, Marjan Rožič, Uroš Rupreht, Ivo Tavčar, inž. Tone Tribošon, Vinko Trinkhaus in Andrej Verbič.

Po izvolitvi predsedstva je tovariš Stane Kavčič zaključil občni zbor z besedami, da ni treba delati posebnih pismenih zaključkov in dolgih resolucij o nadaljnjem delu sindikatov. Izhodišče za delo v prihodnje naj bodo referati in diskusija na občnem zboru. Referat in diskusija govore, naj se sindikalne organizacije v prihodnje ukvarjajo predvsem z obravnavanjem aktualne problematike. To problematiko pa naj sindikati obravnavajo predvsem z vidika političnih osnov in s političnimi sredstvi. Pri taki orientaciji dela sindikatov v prihodnje naj prevladuje spoznanje, ki je prišlo na občnem zboru jasno do izraza, da ima naš delavski razred dovolj sil in dovolj političnih sposobnosti, da bomo te probleme urejevali v interesu vse naše skupnosti.

Po občnem zboru so člani predsedstva izvolili za predsednika Republiškega sveta ZSJ za Slovenijo tovariša Staneta Kavčiča, za tajnika pa Franceta Borštnika.

Prometna znamenja na avto cesti so se najbolj zgostila pri Ivančni gorici. Še kak mesec ali dva in brigadirji jih bodo prestavili bliže cilju, ki ga kaže puščica.

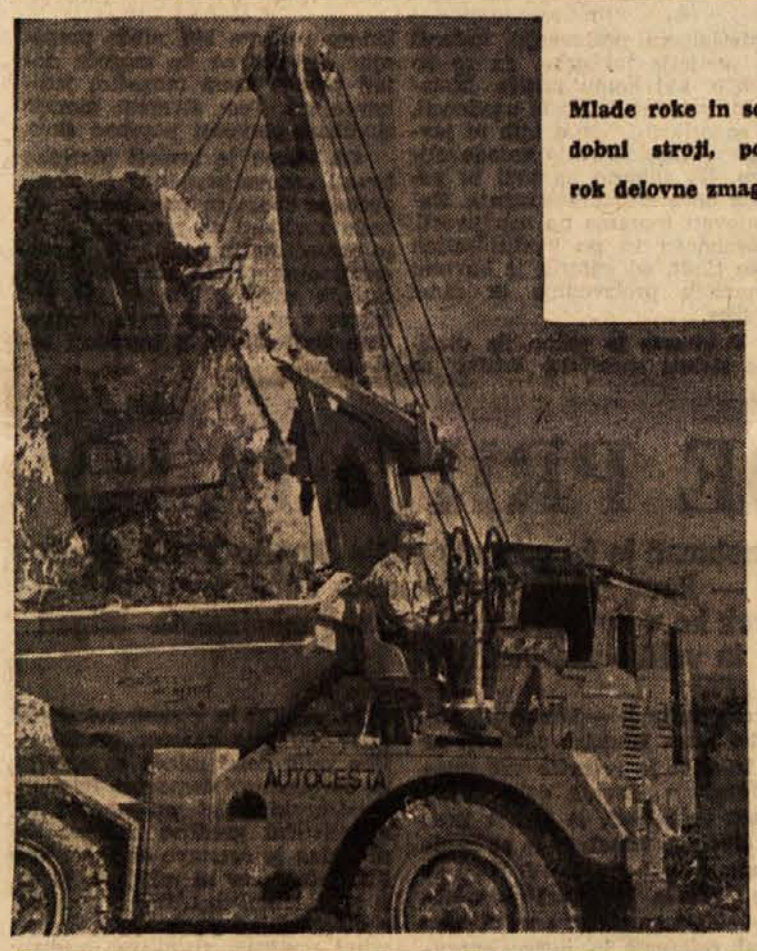
Pred ustanovitvijo Jugoslovanske kmetijske banke

Po osnutku uredbe bi banka imela v republikah podružnice, ki bi poslovale predvsem z zadružnimi hranilnicami

Po informacijah iz Beograda je pričakovati, da bo v kratkem ustanovljena Jugoslovanska kmetijska banka. O ustanovitvi in organizaciji take banke je bilo zadnja leta mnogo razpravljanja, ki se je sukalo predvsem okrog vprašanja, v kakšnem obsegu vključiti v mehanizem nove enotne kmetijske banke uspešno se razvijajočo organizacijo zadružnih hranilnic, za kar sta se zlasti zavzemali Glavna zadružna zveza FLRJ in Zveza kmetijskih in gozdarskih zbornic.

Pripravljen osnutek uredbe o ustanovitvi in organizaciji te banke rešuje vprašanje takole. Jugoslovanska kmetijska banka se ustanavlja kot enotna bančna organizacija za dajanje kreditov in posojil kmetijstvu, gozdarstvu in vodnemu gospodarstvu, za financiranje investicij na teh področjih, za opravljanje bančnih poslov s sredstvi družbenih investicijskih skladov kmetijstva, gozdarstva in vodnega gospodarstva, kakor tudi za službo regresov za kmetijstvo in za službo izkoriščanja deviznih sredstev v zvezi z navedenimi investicijami. Banka bi imela centralo v Beogradu in podružnice v vsaki republiki. Te podružnice bi praviloma poslovale predvsem z zadružnimi hranilnicami, vendar bi lahko tudi neposredno kreditirale velike kmetijske organizacije. Zadružne hranilnice bi tudi nadalje ostale popolnoma samostojne in svobodne glede poslovanja s sredstvi, ki jih same zberejo ali jih dobe dodeljene neposredno iz skladov, namenjenih kmetijstvu, sredstva, dobljena od banke, pa bi morale uporabljati po njenih navodilih. Za dajanje kreditov po natečajih bi bila pristojna tista bančna enota oziroma zadružna hranilnica, pri kateri je naložen sklad, iz katerega se krediti odobravajo. Upravni odbori skladov za financiranje kmetijstva bi bili pri tisti bančni enoti oziroma hranilnici, kjer je sklad naložen, in bi sami določali pogoje in način dajanja kreditov iz teh skladov. Določene kredite, odvisno od namena in višine, bi odobravale zadružne hranilnice ne glede na to, iz katerih sredstev se dajo.

Banka naj bi imela svoj družbeni organ upravljanja. Upravni odbor banke bi imel 15 članov skupaj s predsednikom, podpredsednikom in generalnim direktorjem. Njegove člane pa bi imenoval Zvezni izvršni svet, med njimi tri na predlog Glavne zadružne zveze FLRJ in tri na predlog Zveze kmetijskih in gozdarskih zbornic.

Mlade roke in sodobni stroji, porok delovne zmage

Razen modernizacije tekstilnih tovarn zagotoviti tudi širšo surovinsko osnovo

Lani je bila proizvodnja tekstilij dvakrat večja kot predlanskim — Predlogi za ureditev nekaterih problemov naše tekstilne industrije

Zagreb, 31. marca (Tanjug). — Na letni skupščini proizvajalcev tekstilij, ki bo jutri v Zagrebu, bodo obravnavali najbolj pereča vprašanja tekstilne industrije, katere proizvodnja je bila lani dvakrat večja kakor predlanskim. Naše tovarne so izdelale lani nad 200,000.000 m² bombažnih tkanin, 33,598.000 m² volnenih tkanin, 19 milijonov m² perila itd.

Po mnenju proizvajalcev tekstilij bo glavna skrb tekstilne industrije v prihodnje razen preureditve in modernizacije tovarn razširitev surovinske osnove za izmenjavo uvoženih surovin z domačimi.

Pridelek surovega bombaža se je v zadnjih petih letih povečal več ko trikratno, donos na hektar pa malone dvakratno. Ukrepi za nadaljnje povečanje donosa in kakovost bombaža kakor tudi smotrno organiziranje odkupnega omrežja bo v središču pozornosti na zagrebškem sestanku proizvajalcev tekstilij. Strokovnjaki menijo, da bi lahko s sistematičnim delom in večjimi investicijami za pospeševanje in modernizacijo proizvodnje, z uvedbo standarda in pravilnim organiziranjem odkupa bombaža dosegli povečanje proizvodnje in donosa od sedanjih 2500 do 20.000 ton, kolikor predvideva perspektivni načrt.

Modernizacija tehnoloških procesov tekstilnih tovarn in rekonstrukcija zastarelih zmogljivosti je za to industrijsko panogo važno vprašanje. Čeprav so znašale lani investicije za rekonstrukcijo nad 5 milijard, strokovnjaki menijo, da v modernizacijo tekstilnih tovarn še vedno premalo investiramo.

V prihodnjih letih so predvidene največje investicije za zgraditev bombažnih predilnic, da bi odstranili neskladnosti med proizvodnjo in potrošnjo bombažnega prediva. Tudi orientacija jugoslovanskega izvoza bombažnih tkanin, po katerih je zlasti veliko povpraševanje v azijskih in afriških deželah, govori za to. Lani se je povečal izvoz tekstilnih izdelkov v primerjavi s predlanskim letom za 44%. Izvozili smo zlasti mnogo bombažnih tkanin, in sicer nad 8000 ton, volnenih 435 ton, nogavic in trikotaže pa kakih 230 ton. Najbolj smo presegli plan v izvozu konfekcije, in sicer po vrednosti od predvidenih 140 milijonov na kakih 780 milijonov.

Prva obsodba po odloku o evidenci in kontroli cen

V Zagrebu je bila pretekli petek izrečena prva obsodba podjetja po odloku o evidenci in kontroli cen. Tamošnje okrožno gospodarsko sodišče je kaznovalo tovarno čevljev »Simecki« s kaznijo 250.000 din in njenega direktorja s 6000 dinarji, ker je tovarna ne glede na predpise odloka zvišala cene nekaterih vrst čevljev za 150 oz. 300 din, medtem ko bi morala po odloku 30 dni prej z dokumentacijo prijaviti nameravano podražitev s posredovanjem strokovnega združenja Zveznemu uradu za cene. Tega pa ni storila, čeprav so čevlji vneseni v seznam proizvodov, ki so važni za življenje in na katere se nanaša odlok o evidenci in kontroli cen.

Ali je zdrava potrošnja tolikih zdravil?

Z občnega zbora društva slovenskih farmacevtov — Včeraj je bila zaključena tudi skupščina Farmacevtskega društva Srbije

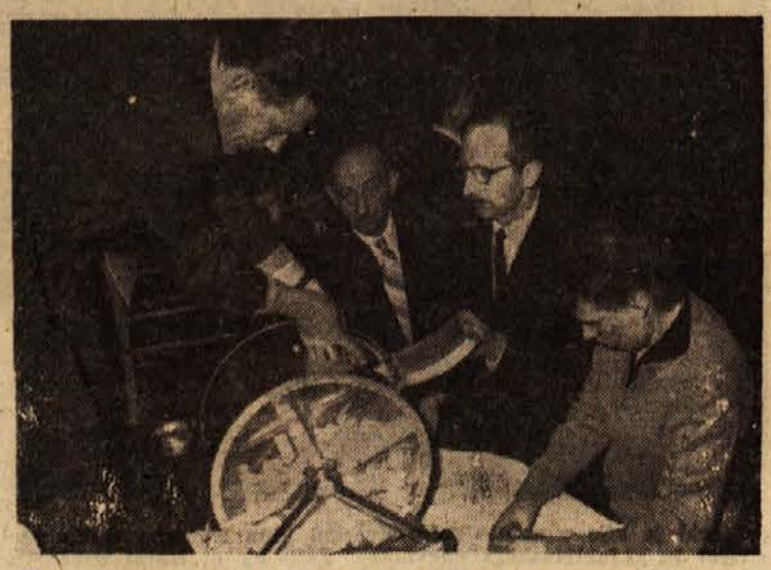
Ljubljana, 30. marca. — Včeraj zvečer in danes dopoldne so v Ljubljani zborovali slovenski farmacevti. Občni zbor njihovega društva je med drugimi pozdravil sekretar sveta za zdravstvo LRS dr. Tone Ravnikar, ki je zbranim priporočal kar najtesnejše sodelovanje z drugimi vejami zdravstvene službe.

V domala desetletnem delu je društvo slovenskih farmacevtov ves čas pomagalo pri urejanju težavne farmacevtske problematike, ki jo je zaostrilo razširjeno zdravstveno varstvo in ki terja tudi od te zdravstvene veje hitrejšo in temeljitejšo vzgojo kadra. Prav tako resno pa se naši farmacevti zavzemajo, da bi imela zdravstvena služba bolj odločujoči vpliv na proizvodnjo in preskrbo z zdravili.

Glede na praktično stanje kadra pričakuje Društvo farmacevtov izboljšanje, odkar imamo v Ljubljani možnost vpisa v prva dva letnika farmacevtskega odseka na univerzi in od širokega štipendiranja študentov ter izpopolnjenih učnih programov z vključenim podiplomskem izpopolnjevanjem.

Pri preskrbi in potrošnji z zdravili pa je mr. Berkopčeva na tem občnem zboru opozorila na izreden in dokaj nesorazmeren porast potrošnje zdravil. Ta porast je tolikšen, da vzbuja že resno zaskrbljenost. Ne gre tu samo za denar in povečane stroške socialnega zavarovanja, temveč je nujno na to pogledati z vidika zdravstvenih delavcev, ki morajo skrbeti za zdravje človeka. Potrošnja zdravil se je od 1954. leta do letos povprečno povečala za 60%, pri posameznih preparatih pa tudi še za 5- do 6-krat več. Tudi če upoštevamo povečanje števila zavarovancev, je to izreden dvig uporabe zdravil, glede na katero bo morala v bodočnosti postati zdravstvena služba bolj pozorna. Drugo nesorazmerje pa je, kot smo slišali med razpravo, pomanjkanje najrazličnejših preprostih zdravilnih zelišč, kot so kamilice, baldrijan itd., ki jih naše lekarne včasih nimajo niti toliko, da bi jih izdajale na recepte. M. N.

Beograd, 30. marca (Tanjug). V Beogradu je bila danes zaključena letna skupščina Farmacevtskega društva Srbije, na kateri so med drugim obravnavali družbeno upravljanje v lekarnah in reformo farmacevtskih študij. Posamezni govorniki so poudarjali, da so v farmacevtski službi razen fakultetnih strokovnjakov potrebni tudi farmacevtski tehniki. Te bi bilo treba izšolati v štiriletnih srednjih šolah. V sklepih skupščine je poudarjeno, da za sedanji učni načrti na farmacevtskih fakultetah v glavnem dobri, treba pa bi jih bilo nekoliko reformirati.

Boben sreče in člani komisije na včerajšnjem žrebanju nagrad za naročnike »Ljudske pravice« in »Ljubljanskega dnevnika«

V Ormožu so odprli okrajno sodišče

Ormož, 30. marca. — Danes dopoldne so v prisotnosti državnega sekretarja za pravosodno upravo LRS dr. Teodorja Tominška, predstavnikov Okrajnega ljudskega odbora Maribor, sodišč in drugih gostov svečano odprli okrajno sodišče v Ormožu. Z otvoritvijo okrajnega sodišča v Ormožu, ki bo pričelo poslovati s prvim aprilom, bodo dokončno urejena sodna območja v LRS. Doslej je namreč bilo to področje, na katerem živi 28.700 prebivalcev, vezano na sodišče v Ptuju in v Ljutomeru, kar je pomenilo anomalijo glede na teritorialno upravo. Ljudem odslej ne bo več treba hoditi po sodnih opravkih v Ptuj ali Ljutomer. V veliki meri bo razbremenjeno tudi sodišče v Ptuju, ki je bilo med najbolj obremenjenimi sodišči v Sloveniji. Za začetek bo imelo ormoško sodišče dva sodnika, v kratkem pa bo nastavljen še eden. Skupaj s sodiščem bosta pričela poslovati tudi kataster in zemljiška knjiga. Lepo urejeni prostori so v zgradbi nekdanjega hotela. Prebivalci Ormoža in središke občine so z velikim veseljem pozdravili ta dogodek.

Da ne bo prepozno

»Mi, narodi OZN, trdno odločeni, da rešimo bodoče rodove strahot vojne, ki je dvakrat v enem človeškem veku prinesla človeštvu nepopisno trpljenje...«

Tako se začenja ustanovna listina Organizacije združenih narodov, ki je v njene temelje vzidana zgodovinska zmaga človeštva nad fašističnimi agresorji, in so vanje položene milijonske žrtve, padle za to zmago, vzidane nade vseh ljudi, da vojne ne bo več. Na te besede se moramo spomniti zdaj bolj kakor kdajkoli, kajti svet se je spet znašel pred nevarnostjo popolnega uničenja. Z vsemi sredstvi jo je treba odvrniti, jo v kali zatreti — v imenu miru in bodočih rodov.

Sklep bonnskega Zveznega zbora o oborožitvi nemške vojske izpodkopava mednarodno varnost, ogroža mir. Nobenemu človeku, ki je doživel strahote dveh minulih svetovnih vojn, ne sme biti vseeno, ali znova vstaja nemški militarizem, ali se dežela, ki je svet dvakrat pahnila v katastrofo, spet oborožuje, zdaj z najsodobnejšim in najstrašnejšim orožjem. OZN, kot čuvar miru, je poklicana, da odločno začne akcijo, da se napake iz minulosti ne bi ponovile.

Sleherno obotavljanje je nevarno. OZN ne sme dopustiti, da bi človeštvo pahnili v uničujočo katastrofo. OZN ne sme dopustiti, da bi se katastrofa zgodila in bi po njej bedni ostanki človeškega rodu tavali po pogoriščih porušenih domov in preklinjali obotavljanje in zaslepljenost svojih prednikov. Tem pohabljencem bo vseeno, ali se je začela katastrofa takrat, ko je bila Zahodna Nemčija sprejeta v Atlantsko zvezo, ali takrat, ko je general Speidel postal poveljnik atlantske vojske v Evropi, ali takrat, ko se je Strauss vrnil iz Washingtona z ubijalnimi »Matadorji«. Cilj OZN je, da ohrani mednarodni mir in varnost in da z ustreznimi kolektivnimi ukrepi prepreči vse, kar ogroža mir, da prepreči napade, da tudi z mirnimi sredstvi, po pravici in mednarodnem pravu ureja in poravnava mednarodne spore, ureja položaj, ki bi utegnil privesti do kršitve miru. Napočil je trenutek, ko je treba spričo tega cilja, v imenu pravice in mednarodnega prava začeti akcijo!

Atomsko oboroževanje zahodnonemške vojske je nadaljevanje nevarne politike, ki se opira na silo, na hladno vojno, ki bi utegnila začeti vojno zaradi revanšemaščevanja. Odgovornost za posledice takšne peklenske politike zadene predvsem njene zagovornike, pa tudi vse tiste, ki jo podpirajo, zaslepljeni s trenutnimi prednostmi, ki jih lahko prinese. OZN pa nima pravice, odreči se lastni odgovornosti za ohranitev miru, še manj pa kloniti pred nevarnostmi takšne nevarne vojne politike.

Za svetovno organizacijo mora biti atomska oborožitev zahodnonemške vojske specifično vprašanje, ki terja resno obravnavanje in odločno ukrepanje. Nemčija je bila v nedavni zgodovini dvakrat napadalka. Ko se večji del te Nemčije zdaj oborožuje z atomskim orožjem, je v tem neovržna nevarnost za mir. OZN je nastala iz nujne potrebe, da se na temeljih zgodovinskih izkušenj prepreči nova vojna. OZN je bila neposredni sad zmage v drugi svetovni vojni, ki jo je zanetila Nemčija. Mednarodnopravni položaj Nemčije ni urejen, mirovna pogodba še ni sklenjena in to bi ji utegnilo biti v danem trenutku pretveza, dober izgovor, da udari po miru. OZN se mora vnaprej zavarovati pred takšno možnostjo in se ogniti usodi, ki bi jo utegnila doleteti, če se bo obotavljala. Bonn je poteptal potsdamski sporazum o demilitarizaciji Nemčije in pariške pogodbe — ker ni nobene bistvene razlike med posedovanjem in proizvodnjo jedrskega, bakteriološkega in kemijskega orožja — poteptala je ustanovno listino OZN, ker je z atomsko oborožitvijo svoje vojske ustvarila »položaj, ki bi utegnil privesti do kršitve miru«. OZN mora zaustaviti Zahodno Nemčijo, da ne pogazi tudi samega miru!

Sklep bonnskega zbora ne more biti samo stvar zahodnonemških sosedov in niti Evrope, marveč vse mednarodne skupnosti, vseh demokratičnih in mirljubnih sil sveta. Gre namreč za mir našploh in za mednarodno varnost.

Trenutek je resen, odločilen in nalaga akcijo vsem, ki so odgovorni pred zgodovino, trdno strnjeni v odločnosti, »da rešijo bodoče rodove strahot vojne, ki je dvakrat v enem človeškem veku prinesla človeštvu nepopisno trpljenje«.

D. T.

Veliki kapital in oborožitev

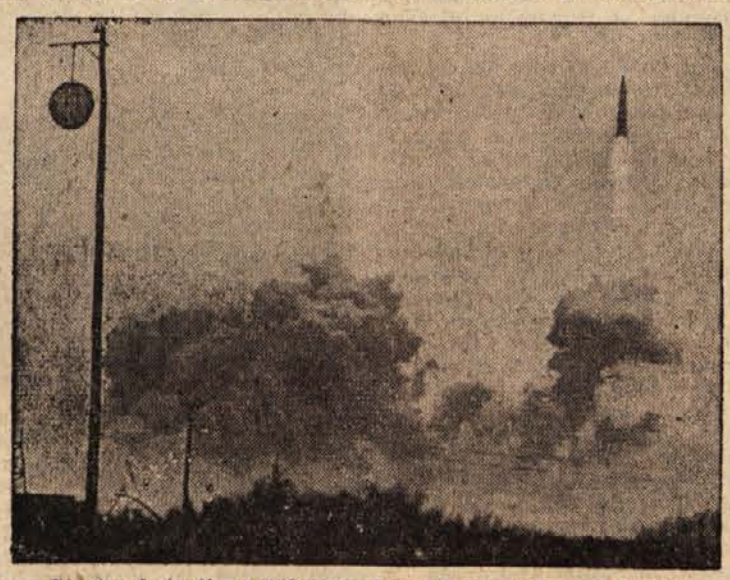
Vloga letalske in vojne jedrske industrije v ameriški politiki

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

New York, marca

Bivši obrambni minister Charles Wilson je nekoč v nekem kongresnem odboru dejal, da je v oboroževanju »zelo važno to, da so z njim povezane koristi številnih Američanov: premoženje, kapital, posli, zaopslitev, volilni glasovi, kariera, večje plače za znanstvenike itd.«

Pozneje je Wilson, ki je sicer tudi sam poslovni človek iz »General Motors«, izjavil, da ne bi bilo prav, če bi v oborožitveni politiki uveljavili kake nagle spremembe, ki bi pripravile ob posle letalsko industrijo — ta je osredotočena v Kaliforniji — in bi to »vso državo pahnilo v težave«.

Start rakete tipa »Atlas« v Cape Canaveralu na Floridi

Med lanskimi londonskimi razgovori o razorožitvi je kalifornijski »San Francisco Chronicle« spričo padca delnic letalskih družb menil, da »je slaba plat miru ta, da se zaradi stopnjevanega tekmovanja v proizvodnji raket večajo tudi težnje po razorožitvi«.

Ena stran je v ZDA mnenja, da nekaj v razorožitveni politiki ni bilo v redu; da je svet premajhen za atomske bombe in da jih je treba zato čimprej podvreči brzdi razuma; da problema, kako doseči opustitev tekmovanja v oboroževanju, ne gre obravnavati kot nekaj, kar je odvisno od dobre volje te ali one strani, marveč se ga je treba lotiti spričo stvarnih obojestranskih koristi.

Druga stvar pa so velike družbe, ki delajo za vojsko. Ekonomsko in politično so država v državi. Znotraj njih pa je letalska industrija spet posebna država v državi.

Pred sedmimi leti — v finančnem letu 1951 — so znašali državni izdatki: za letala 2,5 milijarde dolarjev; za rakete nekaj nad 20 milijonov dolarjev. Ti izdatki so odtlej iz leta v leto naglo naraščali, vedno več izdatkov je bilo za rakete, za katere so v finančnem letu 1957 potrošili 1,3 milijarde dolarjev, za vojaška letala pa 6,8 milijarde. V skupnem vojaškem proračunu za finančno leto 1950 je odpadlo vojsko 34 odstotkov, na letalstvo pa 31 odstotkov izdatkov. Letos na mornarico 35 odstotkov, na bo to razmerje (v skladu s spremenjenimi vojno-tehnološkimi in tudi s strateškimi koncepcijami) približno naslednje: letalstvo 48 odstotkov, vojska 28 odstotkov, mornarica le 24 odstotkov.

Ena izmed velikih letalskih tovarn »Lockhead« je imela v tem razdobju večji del skupne produkcije ves čas vezan na vojaška naročila. Dobave vojski se niso niti za eno leto znižale na manj ko 69 odstotkov skupne produkcije, mestoma pa so se povzele tudi do 92 odstotkov. Letos si bo lahko ta družba še posebej opomogla. Gre za rakete »Polaris«, ki naj bi jih izstreljevali iz podmornice med plovbo pod vodo. Jedrske podmornice in rakete »Polaris« naj bi nadomestile oporišča na tujih tleh, ko s temi ne bi bilo kaj v redu.

V celotnem programu bo udeležena tudi družba »General Dinamics«, eden največjih proizvajalcev letal in glavni graditelj podmornic. Koliko milijard dolarjev ji bo prinesel ta posel, še ni moč natanko reči. »General Dinamics« izdeluje medcelinsko raketo »Atlas« za letalske sile. Drugo takšno raketo »Thore« izdeluje družba »Douglas«. »Chance Wat Company« je dobila veliko naročilo v vrednosti 200 milijonov dolarjev. Izdelovala bo za vojno mornarico nova lovska letala F8U-2, ki jih bo z raketami oboroževala družba »Philco«. »Glumanova družba« bo izdelovala nove lahke bombnike za nosilke letal, medtem ko bo »Severnoameriška aviacija« izdelovala nove tako imenovane »kemične bombnike«, ki naj bi dosegli do 3200 km hitrosti na uro z novim sintetičnim gorivom. V proizvodnji teh bombnikov, ki naj bi zamenjali »B-52«, bo sodelovala tudi »General Electric«.

Seveda ni veliki kapital tisti, ki narekuje politiko glede razorožitve. Tu je mnogo različnih činiteljev, ki vplivajo neposredno ali posredno, tako ali drugače. Toda letalske družbe imajo velik vpliv, ki daje neko obeležje vladnim gledališčem tako na razmere na svetu kot na ameriške oborožene sile, na vojaške, politične in ekonomske programe. Ta izjava na ta ali oni način, spodbuja razne nove koncepcije in zamisli o sodobni organizaciji oboroženih sil — seveda je pri tem poudarek na letalih in raketah — drugi razvija razne teorije o omejeni atomski vojni, o strateškem obkoljevanju. Vsi pa pospešujejo in poveličujejo kult mednarodnega nezaupanja, podpirajo misel, da je treba »držati svet na robu vojne«, da je treba postavljati nesprejemljive, težavne pogoje v razorožitvenih pogajanjih, s pozicij sile itd. In aktivno vplivajo na ekonomsko politiko: kadar ni depresije, da jo preprečijo, kadar nastane, da jo zavro.

Vse to pa je dejansko del dobro organiziranega, ofenzivnega, pa tudi grozljivega vplivanja na Pentagon, na Kongres, na vlado in tisk, na navadnega, povprečnega Američana — davkoplačevalca in volivca. Da bo le imela vojna industrija dovolj pogodb, naročil.

B. L.

Napad na Padang

Doslej že 5000 upornikov na Sumatri ujetih — Demonstracije proti kuomintangovcem v Surabaji

Džakarta, 30. marca. — Predstavnik vojske je izjavil, da se je vojski na severni Sumatri vdalo okrog 500 upornikov, ki so prišli iz krajev na srednji Sumatri. Mnogo drugih upornikov je dezertiralo in se vrnilo na svoje domove. Bili so v enotah majorja Nangolana, ki so ga padalci pred dnevi pregnali iz Medana, največjega mesta na severni Sumatri.

Antara poroča, da so indonezijske čete krenile v napad na najmočnejši uporniški oporišči Padang in Bukitingi. Vojaško poveljstvo na severni Sumatri je objavilo, da se je samo na tem delu otoka že vdalo 5000 upornikov, tako da je ostalo z majorjem Nangolanom, ki je vodil upor v Medanu, le še kakih 50 vojakov in več civilistov. Blizu Perhitjana na vzhodni Sumatri so ujeli 40 upornikov.

V Surabaji so bile demonstracije v protest proti temu, da so upornikom na Sumatri dobavljali orožje s Formoze. Z neke šole so sneli Čangkajškovo zastavo in jo raztrgali. Proti Kuomintanški stranki, katere pristaše so zaradi pomoči upornikom v Indoneziji ožigosali za izdajalce Indonezije, se je začelo široko protestno gibanje.

Hammarskjöld v Londonu

London, 30. marca (Tanjug). Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld je danes prispel iz Moskve v London. Tu bo z zunanjim ministrom Lloydom govoril o francosko-tunizijskem sporu. Menijo, da bosta sodelovala tudi Murphy in Beeley. Hammarskjöld bo z Lloydom govoril tudi o mednarodni državniški konferenci, o razorožitvi in o Bližnjem vzhodu.

Skupina upornikov, oboroženih in opremljenih s topičem, strelivom, obleko in obutvijo ameriškega izvora, v bližini Medana, kjer so bili pred dnevi poraženi in se je del upornikov potem umaknil na jug v džunglo na vzhodnem delu srednje Sumatre.

Razorožitvena spomenica

Socialistične stranke Japonske

Socialnodemokratska stranka Japonske je objavila te dni spomenico o japonski varnosti in popuščanju mednarodne napetosti. V njej pravi:

Priče smo raznih ukrepov in predlogov za mednarodni mir in varnost kakor sta konferenca na najvišji ravni ter jedrska demilitarizacija nekaterih dežel. Ob upoštevanju takega razvoja socialni demokrati Japonske menijo, da so potrebni ustrezna politika in ukrepi, da bi dosegli varnost dežele in popuščanje mednarodne napetosti okrog nje. Japonska mora:

poslati nujen poziv ZDA, Sovjetski zvezi, Veliki Britaniji in drugim deželam, da se sporazumejo in da takoj prepove poskuse z jedrskim orožjem ter proizvodnjo in uporabo in kopičenje tega orožja; na lastno pobudo izdati deklaracijo, da se ne bo oboroževala z atomskim orožjem, da ga ne bo izdelovala ne kopičila; poskrbeti, da ameriške čete ne bodo vozile atomskega orožja na Japonsko in gradile raketnih oporišč; pogajati se z zainteresiranimi deželami za sporazum o jedrski demilitarizaciji severozah. Pacifika, vštevši Kitajsko in sovjetski Daljni vzhod; vplivati na azijske dežele, da si bodo prizadevale doseči jedrsko demilitarizacijo tega prostora; zahtevati, naj zahodni in vzhodni blok nehata dobavljati jedrsko orožje azijskim deželam; skleniti dvostranske in večstranske nenapadalne pogodbe z ZDA, ZSSR in Kitajsko, da bi tako ustvarili sistem varnosti in miru v Aziji; predlagati konferenco naprednih dežel z ZDA in ZSSR kot glavnima udeležencema; delati na to, da bi gospodarsko pomagali deželam na tem področju brez slehernih političnih pogojev.

Če bi se predlagani varnostni ukrepi realizirali, bi dokočno pripevali k ondotnemu splošnemu popuščanju mednarodne napetosti.

Osnovni spor med ZDA in Sovjetsko zvezo ovira ureditev katerega koli mednarodnega problema. Svet mnogo pričakuje od pozitivne akcije OZN za ureditev mednarodnih problemov. Hkrati smo prepričani, da bi bila konferenca ZDA in ZSSR na najvišji ravni za ta cilj zelo važna. Sklicati bi jo bilo treba čimprej, še prej pa naj bi se sestali zunanji ministri, da bi jo pripravili. Konferenca zunanjih ministrov ne bi smela onemogočiti konference najvišjih predstavnikov.

Po mnenju japonskih socialistov naj bi prišla na dnevni red naslednja vprašanja: takojšnja prepoved atomskih poskusov in ukrepi za splošno prepoved atomskega orožja; opustitev dobav jedrskega orožja tujim deželam; jedrska demilitarizacija Srednje Evrope; nenapadalna pogodba in stvarni ukrepi za obnovo pogajanj o razorožitvi.

Po našem mnenju bi jedrska demilitarizacija Srednje Evrope, kakor jo je predlagal poljski zunanji minister Rapacki, takoj vplivala na popuščanje napetosti. Zato upamo, da se bo to čimprej zgodilo. Tako je treba demilitarizirati ne le Srednjo Evropo, marveč tudi Bližnji in Srednji ter Daljni vzhod.

V BOJU PROTI BRITANCEM

Damask, 30. marca (AFP). Pet kamionov s 100 britanskimi vojaki je pred dnevi na cesti blizu Nizve zavozilo na mine, ki so jih nastavili omanski uporniki. Predstavnik omanskega imama je sinoči v Damasku izjavil, da so bili pri tem ubiti vsi britanski vojaki. V spopadu med Britanci in omanskimi uporniki na Zeleni planini pa je padel neki višji oficir britanske vojske.

MILAN BAJEC

SKLEP OPOLNOČI

o jedrskem orožju za nemško vojsko

(Nadaljevanje)

Vse to je bilo res presenetljivo podobno govorom iz leta 1933. Potem pa še nekaj. Neki socialnodemokrat je spomnil vlado, da je težko govoriti o državljanskih svoboščinah, če lahko nekdanje člane in simpatizerje KP Nemčije, prepovedane pred dvema letoma, zdaj vsak hip aretirajo, kakor se to dejansko dogaja. Po nedavni razsodbi ustavnega sodišča v Karlsruhe so ti kazensko odgovorni za svoje politično delovanje tudi pred prepovedjo Partije, torej že, ko je bila še legalna in je imela svoje poslance v Zveznem zboru. Tako so zdaj pravzaprav vsi izven zakona, prepuščeni na milost in nemilost policiji in sodnikom.

Zahodnonemški obrambni minister Franz Josef Strauss (v civilu), ko se je pred dnevi mudil v ZDA, kjer je nakupil za nemško vojsko prve jedrske rakete. Z njim v družbi je ameriški general Clovis Byers

»Morda pa bodo nekega dne,« je nadaljeval ta poslanec, »tudi naša gledišča razglasili za veleizdajo.«

»Hoffentlich« (Upajmo), je bilo slišati iz klopi vladnih poslancev. Zaman so opozicijski govorniki opozarjali na te primere. Vladna večina je navdušeno vzklikala novim krilaticam zaostritve in nepomirljivosti, ki so šinile iz ust vladnih govornikov, včasi tako razvnetih spričo lastnega uspeha med poslušalci, da so nehali celo paziti na to, kaj govore. Najbolj so ploskali obrambnemu ministru Franzu Josefu Straussu.

»ZELO NEVAREN ČLOVEK«

Na naslov mlajšega človeka, srednje, toda močne postave, ki običajno ali nervozno sedi v ministrski loži ali pa se sprehaja med poslanskimi klopmi svoje stranke, je bilo slišati te dni največ poklonov, pa tudi psovk. Eni so govorili o njem, da je imeniten govornik, pošten in odkrit politik, brekompromisen borec za ideje svoje vlade in stranke. Drugi niso varčevali s psovkami, kakor denimo »atomski top«, »minister vojne«, »zelo nevaren človek«.

Franz Josef Strauss je pravzaprav eno in drugo. Ta mladi Bavarec atletskih ramen in močno naprej štrleče spodnje čeljusti je nekajkrat brez premora govoril eno ali celo dve uri. Njegov kovinsko zveneči glas, njegovi do skrajnosti dosledni argumenti, pri tem pa še živahnost njegovih gibov, vse to je navduševalo tisto brezbarvno in brezoblično množico vladnih poslancev, med katerimi je večina že močno priletna. Prav vse to pa je pri Straussu jezilo in globoko vznemirjalo opozicijske poslance.

»Da, ta Strauss se bo povzpel še visoko,« je bilo slišati iz vrst enih in drugih.

»PO VOLJI LJUBEGA BOGA«

Strauss se je rodil leta 1915 in je še pred vojno končal študije zgodovinskih ved, antične filologije, germanistike in ekonomije. V vojni je sodeloval kot artilerijski poročnik. Na vzhodni fronti je bil ranjen. Po vojni je bil višji uradnik v pokrajinskem notranjem ministrstvu Bavarske. Tedaj se je začel njegov nagli vzpon — od običajnega poslanca do ministra, najprej brez resora, potem za atomska vprašanja, nazadnje pa za obrambo. V krščansko-demokratski frakciji ga že označujejo za bodočega zunanjega ministra. Potem pa bo morda, kdo ve, zamenjal še Adenauerja.

Na parlamentarnem govorniškem odru je v zadnjih debatah res zablestel. Skrivnost njegovega uspeha znotraj njegove klerikalne stranke je v tem, da se odkrito sklicuje na njena temeljna ideološka načela — na nestrpnost in protikomunistično zagrizenost, torej prav na tisto, kar bi radi mnogi politiki te stranke, nasprotno, prikrili. Strauss pravi, kot z nekakšnim svetniškim cinizmom, denimo takole: »Naša dežela že spričo zemljepisne lege, ustvarjene po volji ljubega boga, strateško ne more biti nezanimiva. Zato je postavljanje jedrskih baterij v njej vprašanje običajnega strateškega računa. Če lahko s tem preprečimo prodor sovražnika, bom brez premisleka zgradil postojanke za te topove...«

In Straussu se je zdelo potrebno poudariti, da se ne namerava vmešavati v notranje zadeve Sovjetske zveze, da pa si bo vsekakor prizadeval »tudi s pomočjo jedrskega orožja preprečiti širjenje komunizma«. Ko pa ga je neki opozicijski poslanec spomnil na neki njegov prejšnji govor, v katerem je rekel, da bi bilo treba »Sovjetsko zvezo zbrisati z zemljevida sveta«, je ravnodušno nadaljeval prebiranje nekakšnih spisov. Iz ravnotežja ga je spravil samo vzklik drugega poslanca: »Nemški narod naj se čuva Straussa!« Naglo je dvignil glavo in prebledel. Čez nekaj časa pa je že spet stal na govorniškem odru in napadal še srditeje.

Pogled 83 let starega kanclerja se je dostikrat ustavil na Straussu, kadar je ta govoril. Kaj neki je Adenauer, ta izkušeni, premeteni in hladnokrvni politik starinskega kova in izredno opreznega občevanja z ljudmi, kaj neki je v takih trenutkih mislil o najmlajšem članu svoje vlade? Pravijo, da je Strauss edini med ministri, ki si na sejah vlade upa ugovarjati staremu kanclerju. Kdo ve, morda prav to imponira možu, ki sicer docela odkrito omalovažuje vso tisto druščino novopečenih politikov, ki se zbirajo zdaj pod njegovim okriljem.

KORAK ZA KORAKOM

Nagnjen nazaj na svojem kanclerskem sedežu, z mrkim izrazom na obrazu, ko da vidiš srednjeveškega kardinala, Adenauer dolge ure, vse dokler je trajala debata, z ničimer ni pokazal globokega zadovoljstva spričo bržčas največjega uspeha, kar jih je dosegel v izgradnji Zahodne Nemčije po lastni zamisli. Minilo pa je komaj 13 let od popolnega zloma Nemčije in potsdamskega sporazuma in komaj devet let od tako imenovanega petersberškega sporazuma o odpravi okupacijskega statuta in priznanju pravice Zahodne Nemčije, da samostojno sklepa mednarodne pogodbe.

(Konec prihodnjič)

ŽREB JE IZBRAL

Včeraj je bilo v Ljubljani veliko nagradno žrebanje za naročnike »Ljudske pravice« in »Ljubljanskega dnevnika« — Tistim, ki so tokrat ostali praznih rok, je ostalo veliko upanje: »Zastava 600« in kopica drugih nagrad

1. nagrada:
Tomos-Moped »Colibri«
MATILDA DOGANOČ, Polje, Slape 7

2. nagrada:
Tomos-Moped »Colibri«
ANTON KORDIŠ, Travnik 90, Loški potok

3. nagrada:
Tomos-Moped »Colibri«
JANKO KLEMENČIČ, Idrija, Kap. Miheica 9

4. nagrada:
—
Tomos-Moped »Colibri«
JOŽE ZUPANC, Radovljica, Ljubljanska 39

5. nagrada:
pralni stroj »Himo«
FERDO ŠUŠTARŠIČ, Šmihel pri Novem mestu, Regerča vas 7

6. nagrada:
pralni stroj »Himo«
LEOPOLD OJSTERŠEK, Laško, Marija Gradec 10

7. nagrada:
električni štedilnik »Tobi«
JOŽE DOBRILA, Kozina 41

8. nagrada:
hladilnik »Himo«
IGNAC ZORE, Ljubljana, Trubarjeva 23

9. nagrada:
hladilnik »Tobi«
VINKO LOVRINC, Radeče 86

10. nagrada:
hladilnik »Himo«
MIHA BOBNAR, Škofja Loka, Godešič 41

11. nagrada:
športno moško kolo »Rog«
EMA ROBNIK, Maribor, Trubarjeva 4

12. nagrada:
športno moško kolo »Rog«
ALOJZ ZAVODNIK, Litija 17

13. nagrada:
žensko športno kolo »Rog«
ANICA PIRNAT, Izola, Mancioli 39

14. nagrada:
žensko športno kolo »Rog«
JOŽE CANKAR, Ljubljana-Šiška, Lepodvorska 7

15. nagrada:
moško turno kolo »Rog«
KOSTE MIHAJLOVIČ, Celje, Ljubljanska 8

16. nagrada:
moško turno kolo »Rog«
JOŽEFA DRNOVŠEK, Zagorje - Dolenja vas

17. nagrada:
žensko turno kolo »Rog«
ANTON RAJH, Zg. Ščavnica - Ana

18. nagrada:
žensko turno kolo »Rog«
JANKO HOSTNIK, Šmartno pri Litiji, Črni potok

19. nagrada:
usnjen plašč
TEREZIJA MIHALIČ, Šmihel pri Novem mestu

20. nagrada:
usnjen plašč
EMI CVAHTE, Ljubljana, Trubarjeva 3

21. nagrada:
usnjen plašč
ALOJZ PREZELJ, Brezovica, Vnanje Gorice 34

22. nagrada:
usnjen plašč
HENRIK ALEGRO, Maribor, Partizanska 3

23. nagrada:
čajna mizica »Tobi«
IVAN VIDIC, Žirovnica, Selo 27

24. nagrada:
čajna mizica »Tobi«
MILOŠ PRISTOV, Ljubljana, Gosposvetska 14

Naposled: po nestrpnem čakanju so se včeraj zjutraj ob 9. uri široko odprla vrata kina Komune. Za vstopnico sta tokrat izjemno zadostovala radovednost ali pa želja oditi iz dvorane kot dobitnik motornega kolesa ali kakšne druge izmed 24 nagrad, ki smo jih namenili naročnikom »Ljudske pravice« ali »Ljubljanskega dnevnika« s trimesečno plačano naročnino.

Nič čudno ni zato, da je bila dvorana polna. Naši naročniki so se nestrpno presedali in čeprav je bil pozdravni nagovor novinarja Rudolfa Vahna, ki se je prisotnim zahvalil za udeležbo, na moč kratek, so vsi komaj čakali, da se bo žrebanje začelo.

Toda: Neogibno je morala slediti še vsa procedura, Milan Mirtič iz uprave »Ljudske pravice« je najprej natanko razložil, kako bo žrebanje potekalo. Na obeh straneh odra sta bili mizi, na njih pa kartoteke z imeni naročnikov. V sredini pod odrom pa je bila miza za komisijo, ki jo je bilo treba še izvoliti med prisotnimi. No, to je šlo hitro in prostore razsodnikov, ki naj pazijo, da bo potekalo vse prav in lepo, so zasedli Silva Drobeževa, Edvard Berčič in Miloš Silij vsi iz Ljubljane. S strani naše uprave pa sta zavzela svoji mesti v mešani komisiji tovariša Ludvik Perdan in Rado Zakonjšek.

Vsekakor: to so bile dolge, dolge minute. In še ni bilo opravljeno. Izbrati je bilo treba še otročiče; najprej dva, ki bosta vrtela bobna sreče, tistega s številkami kartotečnih listov naročnikov »Ljudske pravice« in onega s številkami naročnikov »Ljubljanskega dnevnika«. No, ko sta bila izbrana, sta morala na oder še najvažnejši osebi: otročiča, ki sta vlekla številke iz bobnov.

Tedaj je vsa reč stekla. Milan Mirtič je oznanil žrebanje prve nagrade. Boben se je zavrtel in beli lističi so zaplesali. Ko se je boben ustavil, je mali služabnik Fortune izvlekel številko 31.994. Ko so jo glasno oznanili, so naše pridne tovarišice, ki dan za dnem prebijejo ob kartotečnih listih, poiskale karton z omenjeno številko.

Ni treba reči, da je menda tedaj vsak v dvorani želel, da bi član komisije prečital s kartona njegovo ime. No — brez uspeha. Matilde Doganoč iz Polja, ki ji je sreča poklonila prvega izmed štirih mopedov, ni bilo v dvorani.

Ostalo je upanje... Vendar: drugi moped bo v prihodnjih dneh odpeljal Anton Kordiš iz Travnika pri Loškem potoku; tretji moped pojde v Idrijo, kjer ga že čaka Janko Klemenčič, četrtega pa je dobil Jože Zupanc iz Radovljice.

Tudi pozneje, ko so bili žrebani ostali dobitki, se ni sreča nasmehnila niti enemu izmed prisotnih.

Toda iz dvorane so vendarle odšli — čeprav praznih rok — zadovoljni: Tik pred koncem žrebanja so namreč pozdravili veseló novico: že v prihodnjih dneh bo v »Ljudski pravici« in »Ljubljanskem dnevniku« razpisano novo veliko, še večje nagradno žrebanje. Ne bo dolgo potem, ko bomo zopet povabili Srečo v goste, da med tistimi našimi naročniki, ki se bodo pod istimi pogoji potegovali za nagrade, izbere srečnega lastnika pravega pravcatega avtomobila **»Zastava 600«**, ter dobitnike kopice drugih bogatih nagrad.

Kdo ga ne želi?

Gotovo tudi Vi! — Kako ga dobiti?

Nikjer ni rečeno, da ne postanete srečni dobitnik avtomobila,

Zastava 600

ki ga bo žreb poklonil srečnemu naročniku »Ljudske pravice« ali »Ljubljanskega dnevnika« na našem drugem, velikem nagradnem natečaju.

Razpis nagradnega natečaja in kopice bogatih nagrad bo objavljen te dni v »Ljudski pravici« in »Ljubljanskem dnevniku«.

Prva nagrajenka Matilda Doganoč iz Polja in njeni kar niso mogli verjeti, ko smo jim sporočili ve selo novico.

Pet minut s srečnimi izbranci

Sreča je pomagala tudi nam

Takoj po končanem žrebanju smo sklenili poiskati najbližje dobitnike štirih mopedov. Odločili smo se, da bomo poiskali Jožeta Zupanca iz Radovljice in Matildo Dogonoč iz Polja pri Ljubljani. Najprej smo odhiteli proti Radovljici.

Jožeta Zupanca ni bilo doma. Povedali so nam, da je v Podkorenu. Toda že med potjo smo zvedeli, da je odšel s svojim dekletom gledat smučarske skoke v Planico. Tedaj pa so se že vračali iz Planice. Oklevali smo, koga bi povprašali, če morda pozna Jožeta Zupanca. Končno smo se odločili, da pobaramo prvega, ki ga srečamo. Na ovinku pred Ratečami smo srečali visokega fanta, ki je z dekletom pod roko počasi stopal proti Podkorenu. Že smo hoteli naprej, pa smo se vendar ustavili in ga vprašali:

»Ali morda poznate Jožeta Zupanca iz Radovljice?«

»Ali se norčujete ali kaj?« je rekel visoki plavolasi fant in nas sumljivo ogledoval. Takoj smo videli, da je tudi nam pomagala tista izredna sreča, ki je njemu prinesla eno izmed prvih nagrad — moped Colibri: pred nami je bil namreč on, ki smo ga iskali — srečni dobitnik — Jože Zupanc.

Jože je po poklicu gozdarski tehnik. Doma je iz Radovljice in je star komaj 22 let. Je eden izmed delavnih članov Avto-moto društva v Radovljici, zato mu bo moped prav gotovo koristil. Povedal nam je, da je bil že ves izredno dobre volje, kakor da bi vedel, da ga bo res obiskala sreča.

Šala je postala resnica

»Še včeraj sem se šalila z možem, da bom dobila moped,« nam je po prvem presenečenju rekla Matilda Dogonoč, 30-letna gospodinja iz Polja pri Ljubljani, ki ji je na včerajšnjem žrebanju nagrad »Ljudske pravice« in »Ljubljanskega dnevnika« kolo sreče prineslo moped Colibri. »On pa mi je rekel, da ga bom zadela tako kot on lani in kazal nekaj z roko pod nosom, kot bi se hotel obrisati... Takoj sedaj bom stekla k možu. Danes je namreč v službi, da mu povem...« je nadaljevala srečna mamica dveh fantkov in punčke, ki so deževno nedeljsko popoldne prebili z očetom v pisarni.

Seveda smo jo spremili, saj je bilo več kot potrebno: hišnega poglavarja Nandeta je srečna dobitnica le s težavo prepričala, da ne gre za prvoaprilsko šalo, marveč da se bodo odslej vozili z motorjem.

Telefonsko sporočilo v Idrijo

Tretjemu srečnemu dobitniku mopeda Janku Klemenčiču iz Idrije smo želeli čestitati po telefonu. Pošta v Idriji mu je poslala poziv, naj se takoj zglasi v telefonski kabini. Toda rudar Janko Klemenčič je bil prav tedaj v rudniku. Namesto njega se je oglasila njegova teta.

»Pa vendar nimate kakšnega veselega sporočila?« je vprašala.

»Da. Sporočite Janku Klemenčiču naše čestitke. Žreb ga je izbral za lastnika mopeda.«

Jankova teta kar ni mogla verjeti, potem pa je rekla, da bodo pri Klemenčičevih dobitka zelo veseli. Pri hiši imajo kar štiri sinove. Resda hodi najstarejši šele v četrti razred, toda saj veste... Dobitek je dobrodošel...« je rekla. »Kako tudi ne bi bil. Kdo bi si le mislil...«

Jožetu Zupancu je pomagala Sreča v Ljubljani, nam pa na cesti proti Podkorenu

Nam pa ni dal jezik miru: »Pa povejte nečaku Janku, da mu bo žreb nemara poklonil še avto, če bo ostal zvest naročnik.«

Popoldne ob telefonu

Četrtega novega lastnika mopeda iz Loškega potoka tovariša Antona Kordeša pa ni bilo mogoče priklicati po telefonu. Pošta v Loškem potoku ob nedeljah ne dela. Zaman smo poskušali dobiti zvezo na drug način... Medtem pa smo kar naprej odgovarjali številnim naročnikom, ki so po telefonu vpraševali, če so med srečnimi izžrebanci. Niti eden ni bil...

Pa smo jim rekli: »Saj tudi od nas ni imel še nihče srečo take vrste.«

Potem pa smo se sporazumeli: Toda enkrat jo bomo imeli. Bilo bi več kot čudno, če se to ne bi zgodilo.

In priložnost se že ponuja!

PO BOSENSKIH STRANPOTEH

(3)

Obraz generacije

Dve železni cesti se stikata pod dobojsko trdnjavo. Obe imata svojo povest; v bistvu enako. V njunih nedrjih, v nasipih, mostovih, viaduktih, usekih in predorih, v vsej tej podobi je zapisan obraz mlade generacije. Dve progi: Šamac—Sarajevo in Doboj—Banja Luka sta odprli pot v bosenski svet, v njegovo bogastvo in lepote.

Vlak drvi proti Doboju. Za nami je Banja Luka! mimo nas bežijo znani kraji, ki so se vtisnili v spomin tisočev mladih ljudi. Zdrknemo skozi Ljeskove vode, predor, kjer so mlade roke bile zagrizeno bitko z naravo. Še so medlo v spominu kraji, kjer so nekoč stale barake mladinskih brigad, šotori, kuhinje, igrišča. Zdaj ni ničesar več, bela snežna odeja je prekrila spomine. Tu in tam stoje železniške čuvajnice in postajališča. Železničarji se očrtajo za okenskim steklom in minejo. Večidel mladi obrazi. Nekoč se nemara tod vihteli krampe in lopate; gradili so progo, ki jih je priklenila nase. Za vse življenje. Tako pomislite, ko uzrete postajališče, okno, ženski obraz, dojenčka, perilo, ki se suši na vrvici. Ni bilo malo teh mladih ljudi, ki so ostali tod ob svoji progi. Zdaj kmalu ne bodo več mladi, toda... Težko je pozabiti mladost.

Melanholija drhti nad pokrajino. V kupeju je živahno. Samo trije smo. Dva se prepirata: kmet s kučmo, v opankah, domišljav, ponosen in prevzet — kdo ve od česa — in Nikola, mršav, sub, zanemarjen človek. Ves je v cunjah, raztrgan, umazan in — mlad.

»Ajde, prideš k meni?« kriči kmet. »Daj, udarit! Tri hiljadarke mesečno. Hočeš? Hrano in stanovanje imaš zastonj, dam obleko.«

»Znaš, gospodaru,« se izvija Nikola, »ne radi mi se. Bolan sem. Zelo rad bi sprejel, ko bi mogel.«

Pogovor teče dalje, zapleta se in razpleta, vzkipi in spet pojenja. Kmet in Nikola ne prideta skupaj. Zdaj zdaj se zazdi, da sta že čisto blizu, da kmalu udarita v roko in si oddahneta, a vselej pride vmes malenkostna preklja nesporazuma, ki se kmalu razrase v blod, nato v drevo in v gozd.

Sarajevo

»Kje ste sicer zaposleni?« se vrinem v pomenek. Nikola me zanima. Ne zato, ker je neumit in zanikrn človek, pač pa zato, ker je siromak in ker je mlad.

»E,« se zasmeje kmet, »prosjak je. Potika se okrog, nič ne dela, berači. Traži posao, a moli boga, da ga ne najde.«

Nikola se zvito in nedolžno smeje. Videz je, da mu ni neprijetno, kar pripoveduje kmet o njem, da je že vajen ponižanj in zasmehovanja. Drži se, ko da je gospodar neke resnice, ki je samo njegova, ki je nihče ne more doumeti. Žal mi ga je. Kje je bil takrat, ko so njegovi vrstniki odhajali na progo? Beračil je. Ponaša se s tem. Pripoveduje, kako je prepotoval kraje od Šamca do Siska, od Prijedora do Jajca, od Dervente do Doboja. Danes se po dolgem času spet pelje z vlakom.

»Daj, pojdi z menoj,« ga nagovarja kmet. »Potrebujem človeka doma, ki mi bo delal.«

Nikola ne odgovarja. Zdaj molči. Nagne se k oknu in gleda na zasnežene holme. Kmet zbira misli, pripravlja se, kako bi ga znova naskočil. Razmišlja tudi Nikola. Čez čas se zravna in srepo pogleda starega.

»Veš kaj, stari, ne prigovarjaj mi,« reče, »ker ne bom šel s teboj. Za tri hiljadarke, praviš? Za sedaj imam še zdravo pamet.«

Kmet skorajda poskoči s sedeža. »Daj roko,« kriči, »pet tisoč dobiš.« — Nikola se za ponujeno desnico ne meni. Obrne se k meni, usta mu zadrhtijo. Vidim ga, kako zbira pogum. Nato z rokami razgrne suknjič in umazane krpe, ki naj bi spominjale na srajco. Sredi prsi se prikaže modrikasta, rdeča opečena jamica, sled nekdanje rane. »To sem dobil od ustašev pri Ključu. Tam sem bil doma. Zdaj nimam nikogar več. Nisem berač. Dobivam rento. Nisem dobro oblečen, ker veliko hodim. Rad potujem iz kraja v kraj. Čimveč hočem videti, ker vem, da ne bom dolgo... Kaj praviš, stari, a?«

»Od česa je rana?« sprašuje kmet. »Zakaj mi nisi povedal?«

Nikola se grenko nasmehne. Čutim, da bi še rad nekaj povedal, a ne more, ne zna, ker ni nikoli mnogo govoril. »Od bajoneta,« spregovori zamaknjeno. »Od bajoneta, ko sem imel sedem let.«

D. Vresnik

RUDARJI ZMAGUJEJO

Te dni, ko senovski rudarji spričo bližajočih se volitev v delavske svete — za rudnik so določene za 18. april — pregledujejo delo delavskega sveta kot organa delavskega samoupravljanja podjetja, bodo lahko nanj ponosni. Predvsem se zrcali ta razvoj v razgibanem delu raznih komisij, ki so v veliko pomoč delavskemu svetu, hkrati pa s svojim delom zainteresirajo najširši krog delovnega kolektiva. Člani teh komisij so pri svojem delu pridobili dosti razgleda in spretnosti, predvsem pa so pokazali mnogo dobre volje.

Delavski svet se je bavil z najrazličnejšimi vprašanji. Pospeševal je gradbeno aktivnost in lani sta prišla pod streho spet dva bloka. V enem so razen stanovalcev nameščene tudi trgovine in mesnica, s čimer se je povečala izbira blaga, ki je bila sicer nezadovoljiva, namreč premajhna. Prenovili so tudi bivšo restavracijo. Iz nje so napravili prikupen gostinski obrat, ki nudi gostom kakovostno hrano in domača vina.

Preprečevanju nesreč je delavski svet posvetil vso skrb. Že dolgo ni bilo zaznamovati nobene smrtne, a tudi ne večje, hude nesreče, ki bi jo mogli pripisovati nezadostni skrbi za varnost. Za to vprašanje skrbita posebna higiensko-tehnična komisija in varnostni tehnik z varnostnimi ukrepi, opozorili in podobno, po načelu, da je človeško življenje pač najdragocenejša stvar na svetu.

Samoupravni organi v rudniku so si mnogo prizadevali tudi za izboljšanje delovnih razmer rudarjev. Tu gre predvsem za uvedbo transportnih trakov, ki prenašajo premog z odkopov do jaškov, s čimer prihranijo rudarjem veliko napora. Elektrificiran je bil ves izvoz iz jame. Opravljajo ga aku-lokomotive. Moderniziran je ves prevoz proizvoda z odkopov v jami do normalnotirne železnice na brestaniški postaji.

Čeprav imajo senovski rudarji skoraj najboljše storitve v Sloveniji, le-te še niso take, kot si jih podjetje želi. To bo mogoče doseči šele s popolnim mehaniziranjem vseh postopkov dela, ki jih mora sedaj rudar zmagovati samo s svojimi fizičnimi silami.

Organi delavskega samoupravljanja na rudniku so se tekom leta spoprijemali tudi z vprašanji visokega procenta bolovanj, kamor seveda sodijo tudi navidezni bolniki, dalje z neupravičenimi izostanki in podobno. Mnogo se je opozarjalo na škodljivost teh pojavov. Nekoliko je zaleglo.

Delavski svet je pospeševal tudi težnjo za strokovnim napredkom delavstva, predvsem z uvajanjem strokovnih izpitov, tečajev, štipendiranjem marljivih in nadarjenih dijakov v strokovnih šolah, pa tudi s poučnimi ekskurzijami v druga podjetja. Vsi člani delavskega sveta so obiskovali tečaj, ki je bil prirejen posebej zanje. Bil je koristen, saj jih je podrobno seznanil z njihovimi nalogami v samoupravljanju podjetja.

V rudniku so uvedli nekatere izboljševalne ukrepe. Omembe vredna novost so nove mreže za klasiranje zdroba, ki pomenijo za podjetje prihranek nekaj desetih milijonov.

Zadnji čas se je zlasti povečalo prizadevanje za čimboljšo kakovost proizvoda. Le-to je zraslo preprosto iz gospodarske potrebe. Premog je čedalje huje izpostavljen vplivom konkurence ostalih rudnikov. Ta pojav je zdrav, zlasti če pomislimo na potrošnika, ki je pač upravičen za pošteno ceno zahtevati tudi dobro blago.

Posebno skrb posvečajo raziskavam premogovnega področja. Strokovnjaki Geološkega zavoda v Ljubljani menijo, da bi bilo potrebno začeti sistematično preiskovati, kar bi trajalo kakih pet let. Zahtevalo bi sicer okrog 200 milijonov dinarjev, dosežena pa bi bila jasnost glede razvoja podjetja.

A.

Gradnja vodovoda

Na letni konferenci osnovne organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva v Bistrici pri Rušah so razpravljali tudi o gradnji vodovoda za Bistrico. Nekateri volivci so izrazili željo, da bi letos dogradili vodovod tudi do sosednje vasi Laznica. Vodovodne cevi za te potrebe je nabavila tamkajšnja tovarna TOBI, volivci iz Laznice pa so obljubili, da bodo s prostovoljnim delom opravili zemeljska dela.

Za gradnjo vodovoda v Bistrici bodo porabili okoli 14 milijonov dinarjev. Dosedanja gradbena dela znašajo dva milijona, vrednost vodovodnih cevi, ki jih je prispevala iz svojih sredstev tovarna TOBI, pa znaša blizu 10 milijonov dinarjev.

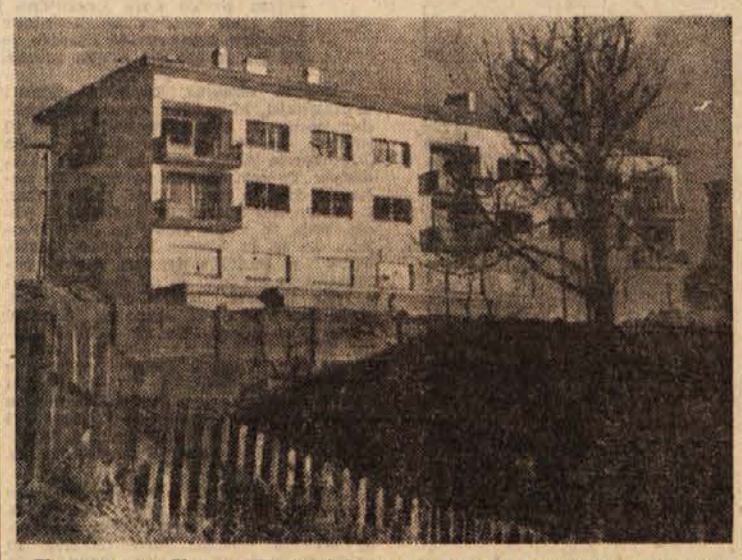
V železarni Ravne bodo volili delavski svet 27. aprila

Na Ravnah na Koroškem se dobro pripravljajo na volitve v delavski svet Železarne. Imeli so že nekaj sestankov in pa sindikalni plenum. Kaže, da se niso omejili samo na tehnične priprave, temveč samokritično ugotavljajo dosedanje pozitivne strani in slabosti pri upravljanju podjetja.

TEŽAVE ZDRAVSTVENE SLUŽBE V PTUJSKI OBČINI

Ena proti osem tisoč

Ugotovitev, da je okrog 8000 prebivalcev v Ptuju in okolici vezano na enega samega zdravnika, daje jasno sliko stanja zdravstvene službe v ptujski občini. Na področju, kjer živi 44.000 prebivalcev delujeta samo dva zdravstvena doma (Ptuj in Kidričevo), čeprav bi moral načeloma obstajati zdravstveni dom na območju, kjer prebiva okrog 6000 ljudi. vsako delo nemogoče. Skrajni čas je bil, da se je podružnica socialnega zavarovanja preselila s svojimi pisarniškimi prostori v novo poslopje na Trstenjakovi ulici. Tako je zdravstveni dom dobil dovolj prostorov, ki jih sedaj urejajo. Uvedli bodo tudi tedenske obiske raznih zdravnikov-specialistov iz Maribora. Tako se bo ptujski zdravstveni dom sča-

V novo zgradbo na Trstenjakovi ulici se je preselila podružnica socialnega zavarovanja v Ptuju, v kratkem pa bo v pritličju odprta velika lekarna, mesto dosedanjih dveh, ki sta v tesnih in neprimernih prostorih. V novi lekarni nameravajo uvesti tudi drogerijo, ki je doslej v mestu ni bilo

Tako niso redki primeri, ko so posamezni kraji v Slovenskih goricah in Halozah oddaljeni tudi 16 kilometrov od zdravnika. Že bivši ptujski okraj je nameraval urediti zdravstvene postaje v Juršincih, Trnovski vasi, Vidmu in Leskovcu, kar pa je ostalo le pri namenu. Edino v Juršincih bodo zdravstveno postajo uredili letos.

Glavni vzrok za tako stanje zdravstvene službe je pomanjkanje zdravnikov. Če bi hoteli zadostiti najnujnejšim potrebam ljudi v teh krajih, je potrebno vsaj 13 zdravnikov namesto sedanjih 6. Ni čudno, da so ti zdravniki prekomerno obremenjeni z delom. Samo v obeh zdravstvenih domih so lani opravili čez 66.000 pregledov. Medtem ko je zdravstveni dom v Kidričevem dobro opremljen in ima ustrezne prostore, je v Ptuju glede prostorov bil tako na tesnem, da je zadnje čase postalo soma spremenil v osrednjo ambulanto za širše področje.

Še v težavnejšem položaju je zobozdravstvena služba. Zobna ambulanta v Ptuju nima zobozdravnika. Ordinirata samo dva zobarja, na katera pride čez 28.000 zavarovancev. Razumljivo je, da morajo ljudje čakati na zobozdravniške usluge v nedogled. Dokler ne bo zdravnika in več zobozdravstvenih delavcev, se ta reč ne bo spremenila.

O težavah zdravstvene službe v ptujski občini je nedavno razpravljal tudi občinski odbor Socialistične zveze. Tudi občinski ljudski odbor se nenehno trudi izboljšati sedanje stanje. Vsekakor bo treba čimprej ukreniti vse potrebno, da bo zdravstvena služba v občini sposobna uspešno delovati, ko bo uvedeno obvezno zavarovanje vseh državljanov.

—mr

Celjsko pismo

April je na vratih. Spet nič koliko sprememb za ljudi iz mesta. Dovolj je bilo posedanja v kino dvoranah in kdo ve kod še. Vedro nebo in pomladanske sapice kanijo kmalu iz človeških mravljišč izvabiti prve izletnike v bližnje postojanke — na celjski Stari grad, Celjsko kočo, Svetino, Šmohor ...

Na vprašanje, kako bodo v novi sezoni izletniki postreženi na Starem gradu, je predstavnik Olepševalnega in turističnega društva Celje dejal: »Upravni odbor našega društva bo storil vse ukrepe za to, da bodo izletniki z obiskom omenjene turistične postojanke v celoti zadovoljni. Predvsem bo boljša in solidnejša postrežba. Za izlete bomo nabavili tudi avtobus.«

Glede Celjske koče menijo pri Planinskem društvu, da bo poskrbljeno za dober obisk. Tu je za prenočevanje izletnikov na razpolago 25 postelj, 22 kavčev ter dvoje skupnih ležišč za 80 ljudi. Postojanka ima tudi televizijski sprejemnik. Prav tako imajo televizijske sprejemnike še postojanke Šmohor, Svetina in Stari grad.

*

Konec prihodnjega meseca — 27. aprila, na dan ustanovitve Osvobodilne fronte Slovenije — bo v Celju večja slovesnost, ko bodo na Šlandrovem trgu odkrili monumentalen spomenik revoluciji in zmagi. Spomenik-obelisk je izdelan iz pohorskega granita in ga s treh strani krasijo reliefi iz brona. Delo je nedvomno zelo izvirno.

*

V Spodnji Hudinji v Celju so prav te dni opravili pripravljalna dela za zidanje novega poslopja osemletke, kjer bo prostora za 1000 šolarjev. Aprila bodo betonirali temelje, vtem ko bo do jeseni šolsko poslopje v grobem pod streho. Nova velika šola v Spodnji Hudinji pomeni za mesto veliko pridobitev, saj bosta potem obe šoli v ožjem središču mesta znatno razbremenjeni. Potem lahko pričakujemo, da se bodo nove oblike pouka v zvezi z reformo šolstva laže in uspešneje uveljavljale.

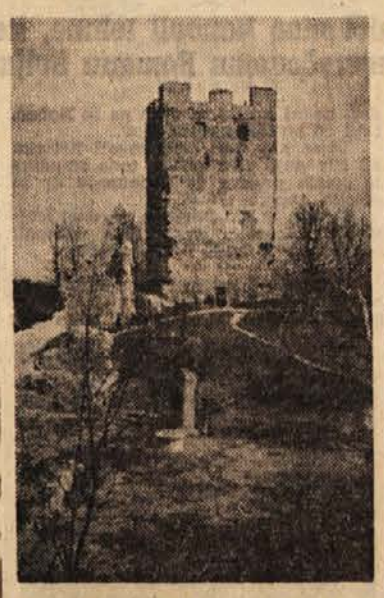
*

Za Celje bo pomladansko presenečenje tudi premiera »Tugomera«; le-ta bo v celjski gledališki hiši 6. aprila. Upravnik Slovenskega ljudskega gledališča v Celju tov. Fedor Gradišnik je s tem v zvezi povedal naslednje:

»'Tugomera' študiramo že ves mesec. Zaradi številne zasedbe smo povabili k igranju tudi mnogo igralcev-amaterjev, in sicer od »Svobode« in iz Učiteljišča. V nekaterih množičnih prizorih 'Tugomera' bo nastopilo okrog 70 igralcev. Delo režira Janez Vrhunc.«

— Nameravate »Tugomera« uprizoriti tudi na odrih izven Celja?

»V krajih, katere običajno obiskuje naš ansambel, ne bo možno gostovati. Če bo le mogoče, bomo 'Tugomera' uprizorili v letnem gledališču v Grižah (Savinjska dolina) in brž čas tudi na Starem gradu v Celju. O slednjem se bomo še pogovorili z Olepševalnim in turističnim društvom. Vsekakor bi bila uprizoritev slednjega dela na Starem gradu za ansambel in gledalce lepo doživetje. Na vsak način bomo 'Tugomera' uprizorili poleti na festivalu v Kostanjevici.«

Razvaline celjskega gradu bodo kmalu spet imele polno obiskovalcev

*

V Celju je več najrazličnejših tovarn in zatorej ni nič čudno, če človek tu in tam kdaj pa kdaj povpraša, kaj pripravljajo novega za naš trg. Tokrat sta bili na vrsti Tovarna emajlirane posode in Tovarna tehtnic. — V TEP so dejali, da letos serijsko izdelujejo nekatere preizkušene prototipe posod za potrebe gospodinjstev. Kot pomembna novost v serijski proizvodnji je sokovnik — lonec za pripravljanje sadnih in drugih sokov (cena 4400 dinarjev) ter »malopekač« — univerzalna aluminijasta posoda za pečenje (cena 1350 dinarjev). V Tovarni tehtnic pripravljajo serijsko proizvodnjo novih gospodinjskih tehtnic (do 10,5 kilograma) z grobo in detajlno skalo (do 500 gramov). Izdelek TTC ne bo dražji od uvoženih tehtnic. Prve serije novih gospodinjskih tehtnic bo celjska tovarna dala na trg konec junija.

F. K.

Občinskim ljudskim odborom in komunalnim podjetjem. Za komunalno graditev se poslužite ugodnosti kreditov

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

LJUDSKE UNIVERZE

za množično ljudsko izobraževanje

Ljudska univerza v mariborskem okraju je doživela v zadnjih dveh letih priznanja vreden vzpon, saj je prešla od prvotnega načina dela, ki je bilo v začetku tu in tam prej podobno životarjenju kakor resnemu ljudsko-izobraževalnemu delu, k rednim oblikam ustvarjanja. Le-to ne govori sedaj samo o kvantitetnih, marveč predvsem tudi o kakovostnih spremembah. Tako že drugo leto ponovno redno deluje Centralna ljudska univerza v samem mestu, ki je pred tedni napravila uspešen korak naprej s tem, da je oddelila prireditve za mladino oziroma pionirje od prireditev za odrasle.

Zraven tega se je posrečilo nekaterim drugim središčem LU, da so pritegnile v množično ljudsko-izobraževalno delo tudi oddaljenejša podeželska središča, kjer Ljudske univerze doslej še niso imeli. Posebno priznanje gre glede tega Ljudski univerzi na območju občine Tezno, ki je imela na svojem sedežu eno najmočnejših središč dela, pred meseci pa je njen pripravljalni odbor ukrenil vse potrebno za to, da se njeno delovanje prenese tudi v vasi Miklavž, Dobrovci, Dvorjane, Duplek in Korena. Bilo bi krivično, če bi pri tem pozabili omeniti to, da je v tej sezoni znova oživelo tudi delo LU v Brezju. Pripravljalni odbor je storil vse potrebno, da bi vključil v teh krajih kar največ obiskovalcev. Pri tem je ugodil željam kmečkega prebivalstva, ki je predlagalo zaradi omejenosti časa izključno sobotne prireditve, s tem, da je oskrbel poleg stalnih predavateljev tudi prevozna sredstva in kino operaterje.

Žal je edino, ker so ta središča začela delati precej pozno. Z nastopom prave pomladi bodo najbrž prireditve prenehale. S pridobljenimi izkustvi pa bo pripravljalni odbor lahko začel delati v prihodnjem letu takoj v začetku zime in s tem nedvomno zvišal uspehe in prizadevanje za množično izobraževalno delo na bližnjem podeželju.

t.

Škoda, da bi jo zamudili

(Ob razstavi »Oktobrska revolucija« v Mariboru)

V pritličnih razstavnih prostorih mariborske Umetnostne galerije razstavljajo v tem tednu potujočo razstavo »Oktobrska revolucija in delavsko gibanje od 1917 do 1920«. Razstavno gradivo je urejeno na prenosnih panojih in vsebuje številne zanimive in nedvomno tudi dragocene dokumente iz tega obdobja naše zgodovine. Dokumenti vzbujajo ne le pozornost starejše generacije, ki je sama doživljala omenjene dogodke, marveč tudi med mladino, saj je razstava izredno dopolnilo učnemu gradivu za našo novejšo zgodovino. Okrajni komite ZKS je z namenom, da bi razstavo, ki sicer po tehnični plati močno zaostaja za vsebinsko, ker je enolična zaradi povsem enakih oblik panojev, ker so prireditelji razstave želeli poudariti predvsem vsebinsko stran na najpreprostejši način, približal kar najširšim krogom obiskovalcev, organiziral tudi strokovno vodstvo po razstavi posebej za delovne kolektive. Žal s te strani doslej ni bilo pravega odziva. Razstavo predvsem obiskuje šolska mladina, kar je zasluga okrajnega Sveta za prosveto in kulturo, ki je šolska vodstva predčasno obvestil o razstavi. Odziva s strani delavstva pa je premalo. Morda je vzrok za to v dejstvu, da posamezni kolektivi niso bili o razstavi pravočasno obveščeni. Zdi se, da je oglas po časopisu ali radiu premalo, in škoda je, če bo šla dokaj popolna razstava te vrste mimo tistih, ki bi si jo vsekakor lahko med prvimi ogledali, saj se sredstva, ki jih sicer skupnost vlaga v te vrste prireditev, potemtakem ne obrestujejo popolnoma.

To bi bil nedvomno dober pouk za prireditelje bodočih razstav, take in podobne vsebine.

T.

Pomlad v enem izmed mariborskih parkov

KZ Prevalje za rast kmetijstva

Kmetijska zadruga v Prevaljah je imela nedavno redni letni občni zbor. Letni obračun je pokazal, da je vodstvo zadruge vlagalo mnogo truda v pospeševanje kmetijske proizvodnje. Znatno so dvignili uporabo umetnih gnojil, zboljšali zatiranje rastlinskih in živalskih parazitov, v nižinskih in tudi v gorskih krajih povišali hektarske donose, zlasti pri krompirju. Zadruga je nudila kmetom-zadružnikom oporo pri gradnjah 13 tlakovanih hlevov, 5 gnojničnih jam in več silosov. Zlasti živinoreji so posvečali veliko pozornosti, službo umetnega osemenjevanja imajo razpredeno že po vsem terenu. Vodijo tudi rodovnik živine in mlečno kontrolo. Tudi tukaj nastopa vprašanje ureditve pašnikov kot zelo aktualno, posebno pašnikov za ovce. Marsikaj koristnega so tudi že podvzeli za izboljšanje prašičereje in pa za obnovo sadjarstva. Do ustvaritve melioracijske skupnosti na Holmcu še kljub prizadevanju vodstva zadruge ni prišlo, ker je težavno premagati številne predsodke tamkajšnjih domačinov. Zadruga je priredila nedavno na Lešah tečaj za zatiranje češpljevega kaparja in tečaj za uporabo škropilnic »pohork« v sadjarstvu.

Na pridne roke pa čaka še mnogo dela v okviru prevaljske zadruge. Predvsem želijo čimprej dobiti dobrega kmetijskega strokovnjaka. Ta koroška zadruga je lani dobro poslovala, bolj uspešno kakor v letu 1956. Ustvarila je 7 milijonov dinarjev dobička, negativni dohodek beleži le ekonomija Holmec, medtem ko sta bili ekonomija Dobji dvor in Žerjavije donosni.

Pri vsej smoli — sreča

Pred dnevi se je zgodila v osnovni šoli Ravne na Koroškem nesreča, ki bi bila kaj lahko terjala mlado življenje učenca. Bilo je med odmorom v razredu. Učiteljica je še nekaj pojasnjevala učencem, mali Milan Jurčič se je pa skozi odprto okno stegoval po žici ob steni. Nenadoma je zgubil ravnotežje in omahnil iz drugega nadstropja v globino. Pri padcu se je skušal ujeti na žico, a je pri tem uspel le, da je zaobrnil lego in da ni priletel na tla z glavo, temveč postrani na noge. Pri tem si je zlomil nogo, a je bil še tako pogumen, da je kmalu po padcu sam vstal in odšepal v šolo.

O BIROKRATSKIH POJAVIH V PODJETJU »ELAN«

NA SVOJO ROKO

Izmed vseh podjetij v radovljiški občini je vodstvo tovarne športnih izdelkov »Elan« v Begunjah pokazalo najmanj pripravljenosti, da bi se vključevalo v komunsko skupnost ter sodelovalo z ljudskim odborom in njegovimi organi.

Vodstvo »Elana« je vlogo občine očitno podcenjevalo; direktor je mnogo več dal na svoje »zveze« z nekaterimi »višjimi« funkcionarji. Tak pojav ne poznajo samo v »Elanu«. Tudi ponekod drugod še skušajo urejati probleme mimo organov samoupravljanja s pomočjo raznih osebnih zvez po liniji nekaterih vodilnih uslužbencev, organe upravljanja pa postavljajo pred že izvršena dejstva. Takšna preživela praksa nujno pasivizira organe upravljanja in hkrati nudi priložnosti, da se razbohotijo razne nepravilnosti.

ZANAŠANJE NA »VIŠJE« ZVEZE ...

Vse to se je zlasti močno pokazalo v »Elanu«. Pojmovanje, da je razne probleme podjetja moč uspešno urejati le s pomočjo osebnih zvez, je bilo tu v ozkem sorodstvu z ignoriranjem delavskega sveta. Direktor je ravnal tako, kot se je njemu zdelo prav, njegovo prakso pa so povzeli še nekateri vodilnejši uslužbenci. Posamezni odločnejši člani delavskega sveta so se takim birokratskim težnjam sicer skušali upirati, ker pa ta odpor ni bil dovolj kolektiven in sistematičen, ni dosti zalegel.

... IN IGNORIRANJE OBČINE TER DELAVSKEGA SVETA

Direktor je nekatere svoje ukrepe zagovarjal s »širino«, ki da je potrebna pri poslovanju. Pokazalo pa se je, da je ob tej »širini« poslovanje tako slabo kočiral, da se je kočija hudo razkopotala. Vodstvo podjetja je prevzela pravcata manija za forsiranje proizvodnje nekaterih takih športnih izdelkov, katerih prodaja je močno podvržena vplivu športnih sezon in mode (n. pr. rekeli za igranje perjanice). Ko so direktorja na seji delavskega sveta vprašavali, kako kaj kaže prodaja, je zagotavljal, da so že sklenjene take in take pogodbe za prodajo izdelkov, medtem ko je v resnici šele skušal skleniti take pogodbe. Organom upravljanja direktor torej ni natakal čistega vina. To je bilo za podjetje še zlasti usodno zato, ker vodstvo podjetja ni resno analiziralo potreb trga, marveč je te potrebe ocenjevalo kar »na oko«, pri čemer se je hudo zmotilo. O lahkomiselni, neodgovorni politiki vodstva podjetja priča tudi to, da se ni resno zmenilo niti za opozorila okrajne finančne inšpekcije, da je trg z nekaterimi izdelki »Elana« že nasičen. Ob tem svarilu pa se tudi delavski svet ni odločno zganil. Posledice so nujno nastopile: v skladišču se je nabralo za več kot 100 milijonov dinarjev neprodanih izdelkov. Podjetju je zmanjkalo obratnih sredstev, ki so ohromela v zalogah. Delavci so začeli prejemati 75-odstotne plače. Posamezniki, ki še niso bili dolgo člani kolektiva, so začeli zapuščati podjetje.

Tedaj, ko je voda tekla v gria, se je tudi vodstvo »Elana« spomnilo komune. Zdaj naj bi bila skupnost dolžna reševati zavoženo gospodarstvo v podjetju, kajti — kaj bo sicer rekel delovni kolektiv, če mu občina ne bo hotela pomagati iz stiske, če ne bo hotela »razumeti interesov delovnih ljudi«.

Nekateri ljudski odbori včasih ne pretehtajo dovolj, komu lahko nudijo jamstvo za najetje kredita. Občinski ljudski odbor Radovljica pa je to storil in garancijo »Elanu« za obratni kredit zavrnil. Imenoval je najprej komisijo, ki so proučile celotno problematiko podjetja. Šele potem, ko so te komisije ugotovile dejansko stanje ter pripravile predloge za ozdravitev razmer v podjetju, ki ima — seveda ob drugačnem vodenju — pogoje za svoj razvoj, je ljudski odbor pristal na jamstvo, toda ob pogoju, da se zamenja vodstvo podjetja. Dosedanje vodstvo podjetja namreč niti zdaj ni resno upoštevalo umestnih predlogov glede delne preusmeritve proizvodnje na lesno galanterijo.

O tem, kako pomanjkljivo je vodstvo podjetja obveščalo kolektiv o problemih, pove dovolj že tale primer: na seji ObLO niti odborniki, ki so zaposleni v »Elanu«, niso vedeli, kako glasovati, ker jim zadeva ni bila jasna.

RAZSIPANJE REPREZENTANČNEGA FONDA IN PARAZITSTVO

Pri taki neobveščenosti kolektiva ni čudno, da se je v podjetju razpaslo tudi potratno razsipanje reprezentančnega fonda, da so nekateri po nepotrebnem potovali po domovini in v inozemstvo, da se je zaplodil parazitizem in podobno. Samo lani so znašali reprezentančni stroški v podjetju okrog 510.000 din, razna darila pa 1,017.000 dinarjev. Eden izmed uslužbencev, ki uporablja svoj privatni avto (takih primerov je več) za službena potovanja, je prejel lani na račun kilometrine okrog 1,200.000 dinarjev ter še 4000 litrov bencina. Direktor je lani na svojo roko podaril nekaterim planiškim tekmovalcem za 320.000 din smučk ter šele naknadno o tem poročal upravnemu odboru, češ da je smuči podaril za reklamo.

Upravni odbor je na eni izmed sej sklenil, da ne sme nihče mimo njega odobriti raznih prošenj in daril. Delavski svet je sklenil ustaviti maloprodajo v podjetju ter naročil računovodstvu, da mora na vsaki seji predložiti poročilo o uporabi reprezentančnega fonda, ki ga je vodstvo podjetja — po ugotovitvah delavskega sveta lani avgusta — razsipalo za razne pogostitve.

Toda vseh teh sklepov organov upravljanja direktor ni resno upošteval. Njegove samovolje pa se niso nalezli samo posamezni uslužbenci, marveč je celo upravni odbor prekoračil svoje pristojnosti pri podeljevanju raznih daril. Direktor pa je kljub sklepu DS, da je treba ukiniti nadurno delo kot nepotrebno — skladišča so bila tedaj že prepolna neprodanih izdelkov — to nadurno delo še dovoljeval.

KJE SO MORALNE NORME?

Ne gre pa samo za materialno škodo, ki jo je povzročilo takšno ravnanje. Lahko bi rekli, da je še večja škoda v tem, da takšna praksa kvari ljudi, da rahlja v njih moralne zavore. Po birokratizmu, privilegionaštvu in parazitizmu oblizujeni ljudje začno sčasoma paziti kvečjemu samo še na to, da ne pridejo v navzkrižje s formalno platjo predpisov, medtem ko se ne zmenijo več za to, da spada med umazane stvari tudi vsakršno oškodovanje kolektiva ali širše skupnosti, vsakršen privilegij in vsakršno parazitstvo. Takšni posamezniki s svojim zgledom tudi v svoji okolici ustvarjajo miselnost, da si sme posameznik privoščiti to in ono na račun kolektiva ali širše skupnosti. To je miselnost izkoriščanja, ki je v ostrem nasprotju z novo nastajajočimi moralnimi normami socialistične družbe.

Primer v »Elanu« jasno kaže, kakšne posledice lahko rodi neumestna strpnost kolektiva, političnih organizacij in organov upravljanja do birokratskih pojavov v podjetju. Ni dovolj, da organi upravljanja in druge zavestne sile v takih primerih samo tožijo o birokratizmu, sami pa zlezejo pod klop, namesto da bi mu odločno stopili na prste ter, če mu niso sami kos, zahtevali politično pomoč tudi izven podjetja. Potrebna je večja samozavest upravljavcev in njihov ostrejši posluh pri presojanju raznih pojavov v podjetjih, in sicer čedalje bolj, ker je upravljavcem zaupano čedalje več sredstev v upravljanje.

M. Z.

»Ljubitelji« nožev

»LJUBITELJI« NOŽEV

Zbiralci in ljubitelji vseh mogočih stvari (od starih kovancev do znamk in taksnih vrednotnic), ki so vsepovsod že kar lepo povezani po svojih strokovnih združenjih, so zdaj dobili še povsem nove »vrstnike«: zbiralce nožev. Po mnogih restavracijah zdaj namreč tožijo, da gostje »pomotoma« odnašajo s seboj jedilni pribor. V Ljubljani je brez dvoma najbolj prizadeta Osrednja študentska menza, kjer so si abonentje samo v zadnjih štirih mesecih »izposodili« kar 246 nožev. Če je k tako dobri »beri« pripomogel na nožih vgraviran napis: »Ukradeno v Osrednji študentski menzi!«, ne bi mogli povedati.

Vsekakor pa bodo morali zdaj abonentje Osrednje študentske menze na Miklošičevi cesti v Ljubljani za pokritje škode plačati po 85 dinarjev.

•nč

Planica le v ožjem krogu

Na mednarodni tekmi v skokih le Poljaki in Jugoslovani — Zmagal Poljak Gasienica pred Krznaričem

Skok Poljaka Wladislawa Teinerja

Planica, 30. marca. Tradicija je že, da s planiškimi tekmami pri nas zaključujemo tekmovalno smučarsko sezono — vsaj kar zadeva skoke. To je skoraj vsako leto pravcati smučarski praznik in pravi športni spektakel. Včasih, ko je konkurenca slaba, ali pa če je slabo vreme, temu ni tako. Oboje velja zlasti za današnjo prireditev tekme na 86-metrski skakalnici. Razen Poljakov ni prišel nihče od ostalih obljubljenih tekmovalcev iz tujine. To vsekakor ne govori v prid prirediteljem. Tudi vreme ni bilo tako, da bi tekmi v tem ožjem krogu dalo praznično lice. Ni bilo sonca, ki bi obarvalo lica treh tisočev obiskovalcev in jih grelo, sicer pa ni bilo mraza. Letošnji zmagovalec Planice je Poljak Gasienica, Jugoslovan Krznarič pa je osvojil drugo mesto.

Beseda »smola«, kadar se govori o plasmaju, ni preveč na mestu, vendar danes ni bilo gledalca, ki ne bi priznal, da sta le-to predvsem imela Jugoslovan Božo Jemc in Poljak Wladislaw Teiner. Smolo so imeli še nekateri drugi, med njimi tudi Zidar, ki so zaradi mehkega doskočišča padli, toda to velja zlasti za prvo dvojico, ki se je kosala za prvo mesto. Teiner je padel v drugem skoku, potem ko je po prvi seriji skokov vodil s 160,5 točkami pred Gasienico 104,5. Krznaričim 99,5 itd. Jemc pa je padel po izredno lepem letu pri prvem skoku, ko je dosegel največjo daljavo — 79 metrov. Tudi v drugem skoku je bil Jemc »najdaljši« — 77,5 m, hkrati pa je še dosegel najboljšo oceno za slog. Za skok s padcem je dobil 74 točk, tako da je vzlic temu v končnem plasmaju dosegel deseto mesto, Teiner pa 12.—13.

Borba za prvo mesto se je tako prenesla na Krznariča, Gasienico, njegovega kolega Przybyo in Omana, ki so vsi dosegli lepe daljave in »plavali« v lepem, dokaj izenačenem slogu. Na Langusa, ki je razen Teinerja sprva veljal za favorita, ni bilo po zanj povprečnem skoku resno računati, ker je bil danes — kar je po končani tekmi tudi sam potrdil — preveč nervozen in premalo zbran. Njegov drugi skok je bil sicer lepši, toda to mu ni pomagalo dlje kot do petega mesta. V prvi seriji je bil na šestem mestu pred Erženom, ki je pri drugem skoku padel, Pečarjem, našim mladinskim prvakom in Gorjancem ter Adlešičem.

Prva serija skokov s padcem Jemca in slabo formo Langusa ni torej napovedovala nič dobrega za Jugoslovane. Med gledalci se je povečalo zanimanje. Od favoritov je prvi skočil Langus. Dosegel je pol metra krajši skok in čeprav je dobil za slog lepo oceno — 16 točk — je bilo to premalo, ker je bil skok v primeri s Poljaki precej krajši. Potem se je pognal Teiner. V prvi seriji je bil ocenjen s 16,5 točke. Tudi to pot je zaplaval izredno lepo, tako da je v areni završalo od navdušenja. Toda, kot rečeno, omahnil je pri doskoku, ko mu je smuči nekoliko zadržal mehak sneg. Vsi so upali v Krznariča. Le-ta je zaplaval še mirneje kot odlični Teiner, ostal na nogah, merilci so mu izmerili 73,5 m, sodniki pa so ga ocenili s 15,5 točke. Vsem je nekoliko odleglo, čeprav je bil tu še Gasienica, ki je imel veliko predosti v zelo dolgem skoku — 78 m iz prve serije. To pot je Gasienica pristal pri 73,5 m, pa tudi za slog je dobil oceno 16. Vrhunec tekme je bil dosežen. Vsi so vedeli, kdo je prvi in kdo drugi. Bati se je bilo le, da ne bi spodrinil z drugega mesta našega Krznariča Poljak Przybya. Le-ta je sicer skočil lepo, toda nič lepše kot Krznarič, razen tega pa je bil krajši. Drugo mesto je bilo rešeno. Potem je skočil še Zidar, ki si je pri padcu zlomil smučko, za njim Jemc, ki je dosegel spet najdaljši skok in lahko rečemo tudi najlepšega v vsej tekmi, nato pa še Oman. Le malo je manjkalo, da bi ta nadarjeni skakalec osvojil tretje mesto. Tudi on je požel priznanje občinstva, ki je bilo spričo lepih skokov omenjenih skakalcev zadovoljno s prireditvijo, vzlic temu, da je bila tako okrnjena.

Naj omenimo še, da imamo zelo dober naraščaj še v Pečarju, Senčarju, Gorjancu, Šlibarju in še nekaterih mlajših skakalcih. Treba jim je le več nastopov v mednarodni konkurenci. Ne smemo dovoliti, da bi jih še dalje držali doma, češ, saj so za tujino premladi.

Še nekaj kratkih izjav tekmovalcev o tekmi:

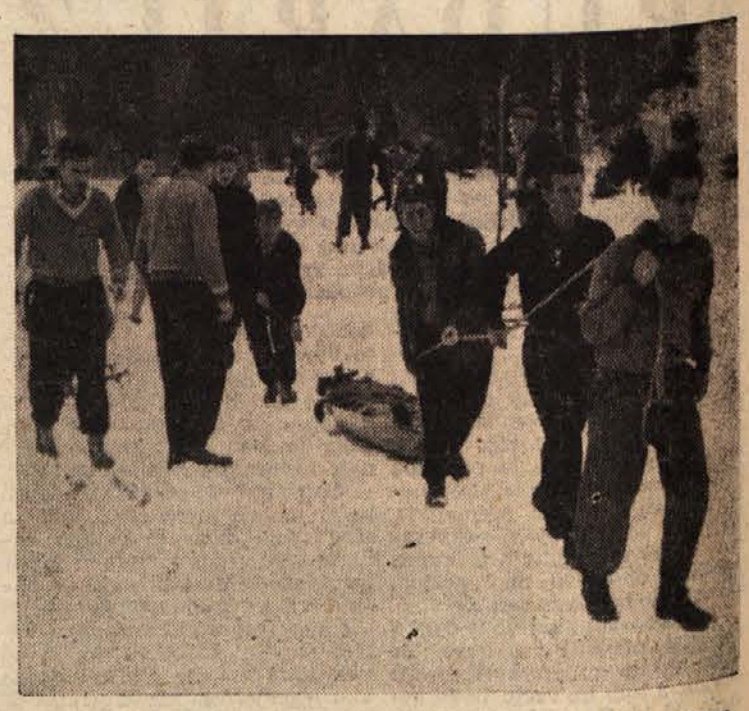
TEINER: »Žal mi je, ker sem padel in se slabo plasiral, kajti morebitno zmago v konkurenci tako dobrih mladih skakalcev bi si štel v čast.«

GASIENICA: »Prvo mesto v Planici je zame lep uspeh, raje pa bi videl, da Teiner in Jemc ne bi padla. Sneg je bil premehak.«

KRZNARIČ: »To je doslej moj najlepši uspeh v mednarodni konkurenci.«

D. Kuret

1. Andrej Gasienica (P) 210 točk (76, 73.5);
2. Mate Krznarič (J) 204.5 t. (73, 73.5);
3. Stefan Przybya (P) 201 t. (71, 71.5);
4. Miro Oman 199,5 t. (72, 74.5);
5. Jože Langus 194.5 t. (69.5, 69);
6. Marjan Pečar 188.5 t. (68.5, 70);
7.—8. Lado Senčar 184.5 t .(69,5, 71,5);
Lojze Gorjanc 184.5 t. (68.5, 66);
9. Jože Šlibar 184 t. (67, 68.5);
10. Božo Jemc (vsi Jug.) 183 t. (79, 77.5).

Hudo poškodovanega Romana Seljaka so prepeljali v reševalnem čolnu

Tovariši v nesreči

Favoriti teka v Planici niso končali tekme, ker so rajši pomagali ponesrečenemu Romanu Seljaku

Planica, 30. marca. Danes zjutraj je bilo odprto prvenstvo ljubljanske podzveze v smučarskih tekih. Startalo je 61 tekmovalcev iz vseh krajev Slovenije. Start in cilj je bil v izteku mamutske skakalnice, kjer se je zbralo tudi precej gledalcev, ki so s posebnimi vlaki prispeli na skakalno tekmo.

Smučina, ki se je vila po dolini Tamarja, je bila danes spet prizorišče ostrih borb naših najboljših tekačev. Muhasti žreb pa se je tudi to pot poigral s favoriti, saj je Robaču, Žibertu, Seljaku, Hlebanji, Jeršiču in Pavšiču drugemu za drugim naklonil startno številko.

Na 10. kilometru smo s štoparico v roki nestrpno pričakovali prve tekmovalce, kajti gordijski vozel favoritov je res obetal več kot žilavo borbo. Prvi je pritekel mimo nas Gašper Kordež, nekaj minut za njim pa še Robač, prvi od strnjene vrste asov.

Vsak hip smo pričakovali Seljaka ali Hlebanjo ali Pavšiča, toda smučina je ostala prazna, le tiktakanje ur je motilo napeto tišino.

Potem je vznemirjeno pritekel Mojstrčan Lakota in razburjeno zasopel: »Seljak se je hudo ponesrečil!«

*

Bilo je na šestem kilometru. Seljak se je s krepkim odrivom pognal v strmo smučino, ki se je pod njim vila med drevjem strme grape. Na rahlem zavoju se je ozrl nazaj, kajti Hlebanja, ki je startal le minuto za njim, mu je bil vse bolj za petami. Toda v istem hipu so ga smuči sunkovito spodnesle, vrglo ga je iz smučine in z glavo je priletel v drevo, ki je stalo tik ob progi.

Omahnil je, krvavi curki, ki so se mu vlili prek čela, so pordečili sneg.

*

»Ko sem pripeljal v smuk, sem iznenada zagledal Seljaka, ki je zvit v klobčič negibno ležal ob drevesu,« je kasneje pripovedoval Hlebanja. »Glavo je imel že vso v krvi in desno uho mu je dobesedno le še viselo. Kmalu za menoj so prišli še Pavšič, Jeršič in Žibert in skupno smo ga preložili na smrekove veje, medtem smo še brž poklicali gorske reševalce iz koče v Tamarju. Z reševalnim čolnom so ga pripeljali do Doma v Planici, od tu pa z rešilnim avtomobilom naprej v jeseniško bolnišnico.«

Tako je Seljakovo nesreča dala pečat današnjemu tekmovanju. Toda ne samo nesreča, marveč tudi izredno športna gesta res pravih športnikov Hlebanje, Pavšiča, Jeršiča in Žiberta, ki so kljub borbi za najboljša mesta tekmovanje takoj opustili in pomagali ponesrečenemu tovarišu.

Gašper Kordež

Rezultati — člani: 15 km: Gašper Kordež (Triglav, Kranj) 46,58, Oblak (Jesenice) 47,56, Robač (Fužinar, Ravne) 49,20, Preželj (Jesenice) 49,55, Reš (Prešeren, Radovljica) 52,05. Članice: Rekar Mara (Partizan, Mojstrana) 37,55. Starejši mladinci: Kobentar (Jesenice) 31,23, Pogačnik 33.43, Ambrožič (oba Partizan, Gorje) 33.55, Naglič 34,08, Polajnar 34,24. Mlajši mladinci — 5 km: Kobilica (Partizan, Gorje) 16.5, Franc Tišav 17,25, Anton Tišav (oba Bohinj) 17,37. Mladinke: Cindrič (Partizan, Mojstrana) 18,17, Kristan 22,44, Glavan (obe Enotnost) 23,14.

Brzojavke

● **ATENE,** 30. marca (AFP). V tekmovanju za evropski košarkarski pokal je romunski prvak CCA iz Bukarešte premagal v Atenah Pamelinios s 63:60 (32:31).

● **TOKIO,** 30. marca (Reuter). V tekmovanju za Davisov pokal je Japonska premagala Siam s 5:0.

● **OBERWIESENTHAL,** 30. marca (Reuter). Na mednarodnem tekmovanju v Oberwiesenthalu (V. Nemčija) je prvo mesto osvojil Recknager z 226,0 pred Glassom 219 točkami.

● **MANTON,** 30. marca (AFP). V finalu mednarodnega turnirja v Mantonu je Belgijec Brichant premagal Francoza Remija s 6:1, 6:4, 6:2.

● **MOSKVA,** 30. marca (Tass). Deseta partija med Botvinikom in Smislovom,, ki je bila včeraj prekinjena, se je danes — brez nadaljevanja — končala z remijem, ki ga je predlagal Smislov. Sedaj vodi Botvinik s 6,5:3:5.

● **PRAGA,** 30. marca (ČTK). Nogometna reprezentanca ČSR, ki se pripravlja na srečanje z Zah. Nemčijo, je premagala v trening tekmi Duklo iz Pardubic s 3:2.

● **KARLSRUHE,** 30. marca (DPA). Atletski federaciji Vzhodne in Zahodne Nemčije sta se sporazumeli, da bosta na evropsko prvenstvo v atletiki poslali enotno reprezentanco.

● **SOFIJA,** 30. marca (Tanjug). V Sofiji je bil sestanek nogometnih zvez šestih balkanskih držav, ki pa so se ga udeležili le predstavniki Jugoslavije, Bolgarije in Romunije. Leti so se le načelno sporazumeli za organizacijo balkanskega pokala. Ponoven sestanek bo v začetku julija v Sofiji.

● **RIM,** 30. marca (Tanjug). Rezultati italijanskega nogometnega prvenstva. Alessandria — Genoa 3:1, Fiorentina — Lazio 2:0, Iuventus — Lanerosi 5:2, Milan — Torino 4:0, Padova — Atalanta 0:3, Roma — Bologna 2:5, Sampdoria — Udinese 3:5, Spal — Napoli 1:2, Verona — Inter 2:4.

Telovadci za Bukarešto

Zagreb, 30. marca. Danes se je v Zagrebu končalo izbirno tekmovanje telovadcev v vajah na odoru, na osnovi katerega je bila določena reprezentanca, ki bo 19. in 20. aprila tekmovala v Bukarešti z reprezentanco Romunije. V reprezentanci so tile telovadci: Čaklec, Petrović, Petek, Jurjević, Markulin (vsi Zagreb), Lekić, Gagić (Bgd) in Skaza (Hrastnik). Čerevicki (Bgd), ki zaradi poškodbe ni tekmoval, bo verjetno rezervni tekmovalec. Cerarja ne bo v vrsti zaradi študija.

Mihalič šesti

Pariz, 30. marca. Tradicionalnega tekmovanja v crossu, ki ga vsako leto prireja list »Humanite«, se je danes udeležilo 86 atletov. Med njimi tudi Jugoslovani. Mihalič je prispel na cilj v prvi skupini s poljskimi in sovjetskimi tekači, toda v finišu se je moral zadovoljiti s šestim mestom. Zmagal je Poljak Kriskowiak v času 30:54,0, pred rojakom Ozogom 30:57,0, tretji je bil Bolotnikov (SZ) z istim rezultatom, medtem ko je Mihalič prav tako dosegel ta rezultat. Mihaličevo šesto mesto pomeni v tej hudi konkurenci uspeh, saj je pustil za seboj poznane tekače iz Vzhodne Nemčije in CSR, kot so Jank, Jurek in Ussberger. Pred Mihaličem sta se plasirala še Poljak Zimny in Pudov (SZ). Važič je bil 28., Subotič 31., Pandurović 35., Pavlović pa 39.

Medtem ko so moški tekli na 10 km dolgi progi, pa so ženske startale na 2,5 km. Od Jugoslovank je bila najboljša Slamnikova iz Celja, ki je dosegla 12. mesto, Kovačeva 16., Braičeva 17., Belajeva 18., Hudejeva 19. in Šaferjeva 21 mesto. Zmagala je Jermolajeva s 7:51 pred Kondrotijevo in Janvarevo (vse SZ).

»Ljubljana« 1323 kg — »Villach« 1232 kg

Ljubljana, 30. marca. Sinoči je bilo v stekleni dvorani v Pražakovi ulici prijateljsko mednarodno srečanje med dvigalci uteži »Ljubljane« in »Villacha«, ki je na drugem mestu v koroški ligi. Domačini so nastopili v pomlajeni postavi brez Colariča, Dolenca, Karaliča in Rozmana. Med mladimi sta se najbolj odlikovala Janez in Tone Bizilj, od katerih je prvi dvignil 267,5 kg, drugi pa 277.5 kilogramov.

NEDELJA BREZ PIK...

Včerajšnje kolo I. conske lige je bilo za slovenske klube porazno. Niti ene točke niso osvojili, gol razlika pa je 3:11 v njihovo škodo. »Ljubljano« je katastrofalno premagala vodeča Lokomotiva, ki se je tako učvrstila na vrhu lestvice. Branik je nazadoval na četrto mesto, vendar ima tekmo manj kot tretja Trešnjevka. V sredini lestvice položaj ni jasen, ker je bila razveljavljena tekma med Metalcem in Ljubljano, ki bo odigrana ponovno.

Dva različna polčasa

Ljubljana : Lokomotiva 1:7 (0:1)

Ljubljana, 30. marca. V prvenstveni nogometni tekmi I. conske lige je Ljubljana na stadionu v Šiški podlegla zagrebški Lokomotivi z rezultatom 1:7 (0:1). Strelci: Sakač v 25. in 70., Zuban v 46. in 87., Mezak v 51., Lacković v 69. in Nežmah v 72. minuti iz enajstmetrovke za Lokomotivo ter Gruden v 76. minuti iz enajstmetrovke za Ljubljano. Sodnik Tešanić iz Varaždina.

Ljubljana: Istenič, Čretnik, Pirc, Bogataj, Šočan, Djukić, Gosar, Gruden, Brezigar, Dolenc, Kompoš.

Lokomotiva: Nežmah, Balan, Ožegović, Kukec, Kesejić, Jukić, Sakač, Mezak, Sobočan, Zuban, Lacković.

Kdo bi po uspelem začetku pričakoval tako katastrofo Ljubljanei V prvih desetih minutah sta zapravila Dolenc in Brezigar sijajni priložnosti, da bi dosegla vodstvo za svoje moštvo, Gosar pa je dvakrat slabo streljal, ne da bi ga kdo oviral v neposredni bližini nasprotnikovih vrat. Pa ne samo to. Napad Ljubljane je igral zelo dobro, hitro in lepo, obramba pa se je uspešno kosala z izvrstnim napadom Lokomotive, ki je skušal presenetiti z nenadnimi protinapadi.

Po enakovrednem prvem polčasu je domačinom zmanjkalo sape. Na blatnem in spolzkem igrišču so Zagrebčani uveljavili svojo večjo telesno kondicijo. Dosegli so sedem golov, enega za drugim, ne da bi se preveč trudili, ker so jim šle na roko napake in zmedenost domače obrambe. Častni gol je dosegla Ljubljana iz enajstmetrovke po Grudnu.

Sodnik Tešanić je sodil zadovoljivo, čeprav bi mu lahko očitali blag kriterij pri ocenjevanju prekrškov, ki so postali proti koncu vedno bolj nešportni in obojestransko grobi.

Ljubljansko-primorska liga

Krim	10	8	2	0	25:9	18
Triglav	10	8	0	2	27:10	16
Nova Gorica	10	5	2	3	23:19	12
Graničar	10	5	1	4	23:19	11
Slovan	10	5	0	5	22:23	10
Jesenice	10	4	1	5	25:19	9
Izola	10	3	2	5	15:28	8
Tržič	10	3	2	5	15:34	8
Rudar	10	2	2	6	15:23	6
Ilirija	10	1	0	9	13:29	2

Krim — Ilirija 2:1 (1:0)
Nova Gorica — Graničar 1:1 (0:0)
Triglav — Izola 7:0 (3:0)
Jesenice — Slovan 2:3
Rudar — Tržič 1:3 (0:1)

Rezultati iz Celja

Rezultati celjske nogometne lige: Celje — Sloga (Trbovlje) 4:0 (2:0), Kovinar (Štore) — Brežice 2:3 (2:1).

Mladinci: Celje — Ljubljana 2:3 (2:0).

Košarka: moški: Celje — Rudar (Trbovlje) 55:50; ženske: Celje — Rudar (Trbovlje) 28:18.

Nadvse razburljivo

Varteks : Branik 2:1 (1:0)

Varaždin, 30. marca. Prvenstvena nogometna tekma prve cone Varteks — Branik 2:1 (1:0). Stadion Varteksa, gledalcev 2500. Sodnik Matakovič iz Zagreba. Vreme sončno, igrišče primerno. Strelci: Rodik v 31. iz enajstmetrovke, Sviben v 63. za Varteks in Elsner v 86. min. za Branik.

Branik: Eferl, Pandur, Slana, Čučko, Železinger, Radulović, Belcer, Hanzel, Dugandžija, Elsner, Cekov.

Pred dvobojem z Branikom je bilo v Varaždinu na vsakem koraku govora le o tekmi. Zanimanje je bilo ogromno. Na igrišču je bila prava prvenstvena atmosfera. Posebni vlak je pripeljal iz Maribora številne Branikove navijače, ki so bučno navijali za svoje moštvo. Tako razburljive in zanimive ter lepe igre niso v Varaždinu gledali že nekaj mesecev. Tekma je dosegla višek, ko je Branik znižal rezultat na 1:2 in se z vsemi silami trudil, da bi izenačil, kar pa mu ni uspelo.

Tudi ta tekma je potrdila, da je na varaždinskem igrišču zelo težko zmagati. Varteks igra doma zelo dobro, posebno obramba je skoraj nepremagljiva. Današnja tekma je imela buren potek, bila je polna duhovitih potez in smotrnih kombinacij obeh moštev. V napadu Varteksa je bil gonilna sila Sviben, prek katerega so šli vsi napadi. Branik ni zaostajal za svojim nasprotnikom, zamerili bi le nekaterim igralcem preostro igro. Zato je moral sodnik Mataković iz Zagreba pogosto prekinjati igro.

Na prvi gol smo čakali precej dolgo. V 35. minuti je Rodik realiziral enajstmetrovko in dosegel vodstvo za domače. Drugi gol je dosegel Sviben, toda nekaj minut pred koncem je po nevarnem prodoru Elsner znižal na 1:2. Sedaj se je razvila razburljiva in živahna borba za točke. Branik pa kljub temu ni mogel osvojiti niti ene, s čimer bi lahko še naprej tekmoval za najvišja mesta na prvenstveni lestvici.

Vendar so imeli tudi gostje nekaj zelo lepih priložnosti, da bi dosegli gole. Posebno v prvem polčasu, ko je Dugandžija že v 17. minuti nevarno streljal, pa se je žoga od prečke odbila v out. Pozneje je prevladoval Varteks, toda da se mora Branik zahvaliti le sijajnemu vratarju Eferlu, da ni prejel več golov. Pri Braniku so se odlikovali Čučko in Železinger v obrambi ter Dugandžija in Elsner v napadu. Pri Teksticlu je bil najboljši Rodik, ki je bil tudi najboljši igralec tekme.

J. Mitič

Veleslalom na Krvavcu

Kranj, 30. marca. V organizaciji smučarskega kluba Triglav iz Kranja je bil na Krvavcu tradicionalni veleslalom za prehodni pokal planinskega društva v Kranju. Nastopilo je 58 tekmovalcev iz Kranja, Jesenic, Tržiča, Ljubljane, Škofje Loke in Jezerskega.

Vreme ni bilo naklonjeno tekmovalcem, saj jih je ovirala megla. Pokal je osvojil Triglav.

Rezultati: člani (31 tekmovalcev), 1800 m dolga proga z višinsko razliko 30 m in 38 vratci: Lakota 1:42,2, Jože Klinar 1:44,4, Zugovic (vsi Jesenice) 1:46,2, Jamnik (Triglav) 1:47.6. Jemc (Enotnost) 1:41,8.

Mladinci (19 tekmovalcev), ista proga: Andrej Klinar (Jesenice) 1:39,2, Medja (Triglav) 2:00.4, Zajc 2:01,9, Gucek (oba Enotnost) 2:08.6.

Ženske (8 tekmovalk, 1600 m dolga proga, 300 m višinske razlike, 31 vratc): Zupančič (Triglav) 1:34,8, Magušar (Enotnost) 1:58,7, Praček (Jesenice) 2:04,5, Rutar (Triglav) 2:11,7.

Ekipni plasma: 1. Triglav, 2. Jesenice, 3. Enotnost.

Stružnik

Hud poraz boksarjev »Ljubljane«

V povratnem prijateljskem srečanju so se v soboto pomerili boksarji Branika in Železničarja iz Ljubljane. Pred 600 gledalci v dvorani kina Udarnik so visoko zmagali domačini s 16:4.

REZULTATI I. CONE

Varteks : Branik 2:1
Reka : Odred 2:1
Elektrostroj : Metalac 5:2
Šibenik : Segesta 4:0
Jadran : Orient 1:1
Trešnjevka : Uljanik 5:1
Ljubljana : Lokomotiva 1:7

Lokomotiva	17	14	3	0	45:9	31
Reka	18	13	2	3	45:12	28
Trešnjevka	18	12	1	5	34:19	25
Branik	17	11	1	5	44:24	23
Varteks	18	8	3	7	30:27	19
Odred	18	8	2	8	27:25	18
Šibenik	18	7	3	8	24:22	17
Elektrostroj	18	6	4	8	28:31	16
Ljubljana	17	7	1	9	33:38	15
Segesta	18	6	1	11	22:37	13
Orient	18	5	3	10	20:36	13
Uljanik	18	5	2	11	20:44	12
Metalac	17	3	4	10	19:39	10
Jadran	18	2	4	12	13:41	7

Tekma v grobosti

Reka : Odred 2:1 (1:0)

Reka, 30. marca. Prvenstvena nogometna tekma prve cone Reka : Odred 2:1 (1:0). Stadion na Kantridi, gledalcev čez 3000. Sodnik Leo Lemešić iz Splita. Teren moker in težak za igro. Vreme oblačno. Strelci: Naumović v 12., Halilagić v 53. in Medle v 61. minuti iz enajstmetrovke.

Odred: Mozetič, Medved, Piskar, Limo, Berginc, Klančišar, Rojnik, Cuban, Kranjc, Mušič, Halilagić.

Reka: Ravnik, Djorić, Mihailović, Demić, Pavković, Dunaj, Kusturin, Radaković, Gereš, Naumović, Medle.

Tekma je bila ostra in nervozna, vendar na povprečni kvalitetni ravni. Rečani so zasluženo zmagali, ker so imeli več od igre in več priložnosti za dosego golov. Tudi Odred ni pustil slabega vtisa. Predstavil se je kot vigrana enajstorica z nekaterimi zelo dobrimi poedinci. Slaba stran gostov pa je bila grobost nekaterih obrambnih igralcev, ki so z ostrimi starti povzročili precej skrbi mednarodnemu sodniku Leu Lemešiću.

Ves prvi polčas so prevladovali domačini, ki so igrali lepo za oko, vendar pa nenevarno. Čim bolj pa se je igra približevala koncu, tem bolj nevarni so bili napadi Reke. Naumović, ki je bil najboljši igralec v napadu Reke, je zablestel tako, kot še nikoli v svoji nogometni karieri. V 12. minuti je preigral vso nasprotnikovo obrambo, naposled pa še vratarja Mozetiča in silovito streljal v kot.

Nadaljevanje je bilo še bolj razburljivo. Vrstili pa so se tudi vedno bolj pogosti prekrški. Najprej je Halilagić izenačil, nato pa je Medle z realizacijo enajstmetrovke dosegel zmagoviti gol za Reko, tako da se je to moštvo še naprej brez tekmeca obdržalo na drugem mestu prvenstvene lestvice.

V 62. minuti je Klančišar grobo zrušil Kusturina, ki mu je udarec vrnil. Sodnik Lemešić je poslal oba igralca v slačilnico. Deset minut zatem je bil težko poškodovan še Dunaj, tako da je Reka končala tekmo z devetimi igralci.

Pri Odredu so se odlikovali Medved, Limo, Klančišar in Kranjc, pri Reki pa Pauković, Naumović in Radaković.

ZVEZNA NOGOMETNA LIGA

ZMAGOVITI POBEG

XXI. kolo zvezne lige je skoraj dokončno razvozlalo vprašanje letošnjega prvaka v nogometu. S tesno, toda popolnoma zasluženo zmago nad Partizanom, je Dinamo pobegnil Partizanu za tri točke, ki jih bo v preostalih petih kolih skoraj nemogoče nadoknaditi. Zanimivo je, da je Dinamo zmagal le z 1:0, dasiravno njegov vratar Irović ves drugi polčas sploh ni dobil strela na vrata.

Gneča v sredini lestvice se je še povečala, čeprav je bila tekma Vojvodina—Split odložena. Za tretje mesto je edini tekmec slej ko prej Crvena zvezda. Kandidati za izpadanje so ostali isti.

Dinamo	21	13	4	4	39:25	30
Partizan	21	10	7	4	38:26	27
Crvena zvezda	21	8	8	5	40:29	24
Radnički	21	9	4	8	41:33	22
Železničar	21	9	4	8	44:37	22
Hajduk	21	9	4	8	38:36	22
Velež	21	9	3	9	33:32	21
Budućnost	21	7	7	7	25:25	21
Vardar	21	8	5	8	24:37	21
Split	20	9	1	10	28:33	19
Vojvodina	20	7	3	10	37:29	17
Beograd	21	5	7	9	23:38	17
Sparták	21	7	2	12	33:40	16
Zagreb	21	4	5	12	22:47	13

Velež : Zagreb 4:0
Dinamo : Partizan 1:0
Budućnost : Vardar 1:0
Hajduk : Železničar 3:1
Crvena zvezda : Spartak 2:1
Beograd : Radnički 0:2

NAMIZNOTENISKI TURNIR V LONDONU

Vogrinc premagal Berczika

London, 30. marca. Sinoči je v nadaljevanju mednarodnega namiznoteniškega turnirja osvojil prvo mesto prvi moških Ferenc Sido (Madž.), ki je v finalu premagal Jugoslovana Vogrinca s 21:13, 21:17, 17,21, 21:10. Posebej je treba omeniti, da je Vogrinc v polfinalu premagal evropskega prvaka Madžara Bertczika z 21:17, 22:20, 20:22, 18:21, 21:18. To je letos drugi poraz madžarskega šampiona v tem letu. V drugi polfinalni igri je Sido premagal Samogyia (oba Madž.) s 3:0. V finalu mešanih parov sta Sido in Koczianova (M) premagala Jugoslovana Hrbuda in Angležinjo Haydon s 3:2.

KOLESARSKA DIRKA BEOGRAD-PETROVARADIN-BEOGRAD

Presenetljiv start Mariborčanov

Beograd, 30. marca. — Jugoslovanski kolesarji, ki se pripravljajo na veliko mednarodno dirko Varšava—Berlin—Praga, so danes tekmovali na progi Beograd—Petrovaradin—Beograd, dolgi 154 kilometrov. Zmagal je Petrović (Partizan) pred Valčičem (Pulj); oba sta dosegla čas 3:53,30 in povprečno hitrost 34 km na uro. Za njima so se zvrstili Levačić (Virje) 3:54,01, Janko Podmilšćak (Branik Mrb) 3:54,27, Šava Popić (Sport Novi Sad), Slavko Puhar, Martin Dolinšek, Srečko Jan, Viljem Čerič (vsi Branik Maribor). Vsega skupaj je startalo 67 vozačev v treh skupinah po sistemu handicapa. Petrović, Valčič in Levačić, ki so startali 5 minut za drugo skupino, v kateri so bili slovenski kolesarji, so le-te ujeli šele tik pred Beogradom.

Maribor, 30. marca. Včeraj in danes so v Mariboru gostovale košarkarice Lokomotive iz Zagreba, ki so se dvakrat pomerile z igralkami Branika. V obeh srečanjih so zmagale domačinke. Prvič s 54:53 (28:22), drugič pa z 39:38 (17:21). Obe moštvi sta že v zadovoljivi formi.

DNEVNE NOVICE

KONCERTI

Drevi ob 20.15 koncert za rumeni abonma. Solist André Navarra, violončelist iz Pariza, dirigent Bogo Leskovic. Na sporedu: Stravinski: Ognjeni ptič, Dvořak: Koncert za violončelo in orkester, Brahms: IV. simfonija.

V sredo, 2. aprila ob 20. uri zvečer bo v dvorani Zveze sindikatov na Miklošičevi c. 28 **tretji koncert iz cikla od predklasike do impresionizma,** ki jih prirejata Prosvetni servis in Srednja glasbena šola v Ljubljani, pod naslovom od Beethovna do Brahmsa. Na sporedu bo L. v. Beethovna Sonata v c-molu za klavir in romanca v G-duru za violino in klavir. Nadalje bosta slediła dva samospeva skladatelja Schuberta, in sicer: Pomladni sen in Postrv; Schumannov Vzpon, Mendelssohn-Bartholdyjev Violinski koncert v e-molu, 2 st. in Brahmsova Balada op. 10, št. 2. Vstopnice bodo po enotni ceni 40 din na razpolago dve uri pred koncertom pri blagajni dvorane.

GLEDALIŠČA

DRAMA

Ponedeljek, 31. marca: Zaprto.
Torek, 1. aprila ob 19.30: Brecht: »Svejk v drugi svetovni vojni«. Izven in za podeželje. (Vstopnice so že v prodaji.)
Sreda, 2. aprila ob 19.30: Žmavc: »V pristanu so orehove lupine«. Abonma ZSJ. (Stojišča v prodaji.)
Četrtek, 3. aprila ob 15.30: Žmavc: »V pristanu so orehove lupine«. Dijaški abonma I. (Stojišča v prodaji.)
Petek, 4. aprila ob 15.30: Žmavc: »V pristanu so orehove lupine«. Dijaški abonma II. (Stojišča v prodaji.) ob 19.30: Iwaszkiewicz: »Poletje v Nohantu«. Abonma C. (Preostale vstopnice v prodaji.)
Sobota, 5. aprila ob 19.30: Iwaszkiewicz: »Poletje v Nohantu«. Abonma D. (Preostale vstopnice v prodaji.)
Nedelja, 6. aprila ob 15: Shakespeare: »Ukročena trmoglavka«. Izven in za podeželje. (Katarina – Duša Počkajeva.)
Ob 19.30: Brecht: »Svejk v drugi svetovni vojni«. Izven in za podeželje.

Obveščamo cenjeno občinstvo, da bo v torek, dne 1. aprila predstava Brechtove komedije »Svejk v drugi svetovni vojni« za izven in podeželje. Vstopnice so že v prodaji.

R-4124
MANDE LE
MJATALO LENČE JAB'LKA
Bolgarske narodne pesmi
Jovo Karaivanov, Kosta Kolev (harmonika) in narodni orkester, Sofija

OPERA

Ponedeljek, 31. marca: Zaprto.
Torek, 1. aprila ob 19.30: Wagner: »Večni mornar«. Abonma red K. (Vstopnice tudi v prodaji.)
Sreda, 2. aprila ob 15: Kogoj: »Crne maske«. Dijaški operni abonma. (Razprodano.)
Četrtek, 3. aprila ob 19.30: Wagner: »Večni mornar«. Abonma red U. (Vstopnice tudi v prodaji.)
Petek, 4. aprila ob 15.30: Donizetti: »Lucija Lammermoorska«. Abonma Petek popold.
Sobota, 5. aprila ob 19.30: Verdi: »Othello«. Abonma red P.
Nedelja, 6. aprila ob 19.30: Wagner: »Večni mornar«. Izven in za podeželje.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli Janez Kerzman, star 75 let, doma iz Bevk pri Vrhniki, Janez Markel, star 77 let, doma iz Temenice na Dolenjskem, Jože Penko, star 64 let, doma iz Nove Sušice na Krasu, in Ana Hudoklin, stara 45 let, doma iz Družinske vasi v Beli Krajini; v West Allisu je umrla Marija Strižič, roj. Herga, stara 70 let, doma iz vasi Marjete pri Ptuju, od koder je prišla v Ameriko pred 45 leti; v Milwaukee so umrli: Janez Globočnik, star 71 let, doma iz Poženka na Gorenjskem, Martin Kerhin, star 85 let, doma iz okolice Šentjerneja na Dolenjskem, in Alojzija Jeza, stara 62 let, v Denveru Neža Marinšek, v East Moline pa Janez Kus, star 68 let, doma iz okolice Gorice.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža

Ponedeljek, 31. marca ob 20: A. Musset: »Il ne faut jurer de rien« (Zarečenega kruha se največ poje). – Priredi Društvo za kulturno sodelovanje Jugoslavija–Francija.
Torek, 1. aprila ob 19: »Večer v čitalnici«. Zaključena predstava za Tobačno tovarno.
Sreda, 2. aprila ob 20: Rattigan: »Globoko sinje morje«. Abonma LMS III
Četrtek, 3. aprila ob 20: Kulundžič: »Usode«. Abonma Četrtek II. – kolektivi. Vstopnice so tudi v prodaji.
Petek, 4. aprila ob 16 in 20: »Večer v čitalnici«. Gostovanje v Kamniku.
Sobota, 5. aprila ob 20: Rattigan: »Globoko sinje morje«. Izven.
Nedelja, 6. aprila ob 20: Manzari: »Naši ljubi otroci«. Izven.

Danes zvečer ob 20 priredi Društvo za kulturno sodelovanje Jugoslavije in Francije v režiji M. Šaričeve v francoskem izvirniku »Il ne faut jurer de rien«.

Kupujte srečke denarne loterije Rdečega križa Slovenije, saj pomagate s tem graditi mladinsko klimatsko okrevališče na Debelem rtiču.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 5. aprila ob 20: A. Koren: »Ambasador«, veseloigra. Izven.
Nedelja, 6. aprila ob 16: A. Koren: »Ambasador«. Red Nedelja – popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji. Ob 20: A. Koren: »Ambasador«, veseloigra. Izven. Večerna predstava.

Predprodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje na telefon 32-860.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
MARIONETE
Levstikov (Šentjakobski) trg 2

Četrtek, 3. aprila ob 17: L. Novy-V. Taufer: »Mojca in živali«.
Sobota, 5. aprila ob 17 in 20.30: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«. Večerna predstava je namenjena odraslim.
Nedelja, 6. aprila ob 11 in 15: F. Milčinski: »Zvezdica zaspanka«.

ROČNE LUTKE
Resljeva c. 36

Nedelja, 6. aprila ob 17: F. Milčinski: »Dve veseli zgodbi«.

Prodaja vstopnic vsak dan od torka dalje (razen nedelje) na upravi, Resljeva c. 36 od 10 do 12 (tel. 32-020) in pol ure pred pričetkom vsake predstave pri gledališki blagajni.

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

Torek 1. aprila ob 16: Radovan Gobec: »Planinska roža«. Opereta v treh dejanjih. Zaključena predstava za tovarno »Iskra«.
Četrtek, 3. aprila ob 20: Radovan Gobec: »Planinska roža«. Opereta v treh dejanjih. Izven.
Nedelja, 6 aprila ob 16: Radovan Gobec: »Planinska roža«. Opereta v treh dejanjih. Izven in za podeželje.
Nedelja, 6. aprila ob 20: Premiera F. Goodrich — A. Hackett: »Dnevnik Ane Frank«. Igra v dveh dejanjih. Gostuje DPD »Svoboda« iz Stražišča. Izven.

KINO
»STORŽIČ«: nemški barvni film »Ni prostora za divje živali«. Predstave ob 16, 18 in 20.

Z BLEDA

KINO
BLED: japonski barvni film – ljub. drama »Vrata pekla«. Predstava ob 20.

Vesti z Jesenic in okolice

Zdravniško dežurno službo ima do 4. aprila dr. Milan Čeh, Cesta maršala Tita.

Poročili so se: Sebjanič Ivan, delavec z Jesenic, in Špruk Helena, otroška negovalka z Jesenic; Stenko Janez, tov. delavec z Jesenic in Globočnik Doroteja, tov. delavka iz Lipe.

Umrli so: Kordež Jože, skladiščnik, star 58 let, Jesenice, Obrtniška 30; Sitar Franc, zidar, star 56 let, Senčur 284; Vidmar Jože, tov. delavec, star 43 let, Jesenice, T. Čufarja 1; Vidic roj. Tavčar Marija, druž. upokojenka, stara 89 let, Jesenice, C. Ivana Cankarja 24; Legan Franc, osebni upokojenec, star 88 let, Jesenice, Obrtniška 12; Slemšek Jože, invalid. upokojenec, star 54 let, Jesenice, Kosova 11; Komatar dr. Ciril, zdravnik, star 64 let, Lukovica 3; Papler roj. Jan Ivana, gospodinja, stara 61 let, Bled-Mlino 6; Lombar Miha, tov. delavec, star 58 let, Begunje 130.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO
»DELAVSKI DOM«: ameriški cinemascopski film »Rihard Levjesrčni«.
»SVOBODA II«: francoski film »Julietta«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO
»ROGAŠKA SLATINA«: nemški cinemascopski barvni film »Ko si ti z menoj«.

RADIO LJUBLJANA

Spored za ponedeljek 31. marca

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55.

5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes 6.30—6.40 Reklame — 6.40—6.45 Naš jedilnik

8.05 55 minut s slovenskimi mojstri — 9.00 Radijski roman — Roger Vailland: 325.000 frankov — 9.20 Vesele in poskočne v narodnem tonu — 9.45 Parada ogrlic — 10.10 Dopoldanski spored komorne glasbe — 11.00 Uvodni takt — 11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo: Vaščani govore o novi cesti — 11.35 Pomenek v orkestru (solist saksofonist Guy Lafitte) — 12.00 Ivan Zajc: Romantična uvertura — Charles Gounod: Baletna glasba iz opere »Faust« — 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Milena Lekšan: Ugotovitve in sklepi III. republiškega sadjarskega zborovanja — 12.40 Umetne in narodne pesmi poje moški zbor »France Prešeren« iz Kranja p. v. Petra Liparja — 13.15 Novejši posnetki tenorista Maria Lanza — 13.30 Mediteranski napevi — 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo: Fritz Raab: Med Eskimi na Aljaski — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Listi iz domače književnosti: Ognji ob progi — 16.00 Portreti jugoslovanskih pevcev: sopranistka Nada Vidmar — 17.10 Popevka tega tedna — 17.15 Srečno vožnjo! (šoferjem na poti) — 18.00 Mladinska oddaja — Spomin na prve mlade graditelje — 18.30 Pesmi borbe in dela (Poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška) — 18.45 Radijska univerza — Dr. Dušan Reya: O problemih sodobnega prometa — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Zavrtimo naš glasbeni globus — 20.50 Kulturni razgledi — Janez Dokler: Likovna umetnost in čas — 21.05 S festivala sodobne glasbe v Donaueschingenu — 2. oddaja — Igor Stravinski: Agon — Elliot Carter: Variacije za orkester — Simfonični orkester Radia Baden-Baden, dirigenta Igor Stravinski in Hans Rosbaud — 22.15 Cocktail ritmov — 23.00—23.15 in 23.30—23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda)

II. program
(na valu 202.1 m in 98,9 mHz)

14.00 Simfonični koncert — 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila — 15.25—16.00 Igra pihalna godba JLA p. v. Jožeta Bruna

Medicinska mila
„Brixol"
VRSAČ
Boraks-katran, Lizol-žveplo

DROBNI OGLASI

SPREJMEMO strojne tehnike, šoferje C in D kategorije, ključavničarje, strugarje, kleparje, karoseriste, avtomehanike, mizarje kvalificirane in visokokvalificirane, mlajše delavce za pričetek v zgoraj navedene poklice, vojaščine proste. Osebno se zglasite na upravi podjetja Električna cestna železnica. Ljubljana, Celovška c. 164 — remiza. 960
SPREJMEMO vajence za učenje ličarja, ključavničarja, avtomehanika in avtoelektričarja. Osebno se zglasite na upravi podjetja, Električna cestna železnica, Ljubljana. Celovška c. 164 — remiza. 961

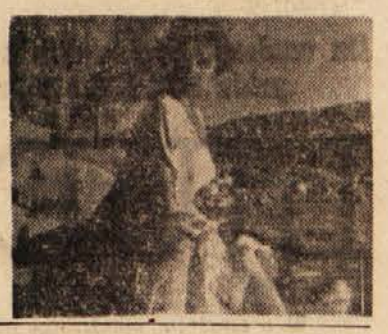
KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »SLOGA«

Mehiški film

»MIDVA«

Tednik F. N. št. 13. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V gl. vlogi Rossana Podesta. Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje.

KINO »UNION«: franc. barvni film »Francoski kankan«. Predstave ob 15, 17 in 19. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi: Jean Gabin. Françoise Arnoul in Maria Felix. Ob 21 gostuje Toti teater iz Maribora »Vesela revija«.
KINO »KOMUNA«: franc.-jug. film: »Goubbiah«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. F. N. št. 13. V gl. vlogi Jean Marais.
KINO »ŠIŠKA«: slov. film: »Ne čakaj na maj«. Tednik F. N. 13. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V gl. vlogi: Metka Gabrijelčič. Predprodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9 do 11 in od 14 dalje.
KINO »LITOSTROJ«: ruski barvni film »Enainštirdeseti«. Tednik št. 12. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.
MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8: slovenski film »Ne čakaj na maj«. Predstavi dnevno ob 10 in 15. Danes zadnjič. Jutri bo na sporedu francoski film »Pred potopom«.

KINO »VIČ«

Angleški barvni film

Mož, ki je ljubil rdečelaske

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

»Kliči ‚M' za umor«

Tednik. V glavni vlogi Ray Milland, Grace Kelly in Robert Cummings. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes poslednjič!

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna

Ponedeljek, 31. marca 1958: lekarna »Center«, Gosposka ul. 12.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 31. marca: zaprto.
Torek, 1. aprila ob 19.30: Casona: »Drevesa umirajo stoje«. Red VAS. Nekaj sedežev v prodaji.

KINO

»UNION«: angleški barvni film »Junaki Sherwoodskega gozda«.
»PARTIZAN«: italijanski barv. film »Casta diva«.
»UDARNIK«: jugoslovanski film »Naša pota se razhajajo«.

Ljudsko revijo Prešernove družbe
OBZORNIK
dobite v vseh knjigarnah, kioskih, trafikah

Čuva usnje – daje sjaj
ILIRIJA
KREMA ZA ČEVLJE

CELJSKE VESTI

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE

Torek, 1. aprila ob 15.30: Marijan Marinc: »Komedija o komediji«. – II. srednješolski abonma.
Sobota, 5. aprila ob 20: Levstik-Kreft: »Tugomer«. Premiera. Premierski abonma in izven.
Nedelja, 6. aprila ob 15.30: Levstik-Kreft: »Tugomer«. Nedeljski popoldanski abonma in izven.

KINO

»UNION«: ameriški barvni – avanturistični film »Reka smrti«.
»METROPOL«: ameriški avanturistični film »Tarzan v puščavi«.

Za zboljšanje medkrajevnega avtobusnega prometa ter za povezavo Bizeljskega, Kastela, Dobove, Brežic, Novega mesta in glavnega mesta republike Ljubljane in Gorenjske — otvarja s 1. aprilom

AVTOTRANSPORTNO PODJETJE PREVOZ BREŽICE

novo avtobusno progo

Bizeljsko—Dobova—Brežice—Novo mesto—Ljubljana

VOZNI RED

5.00 odhod	Bizeljsko	prihod 18.30
5.30	Brežice	18.00
6.15	Šentjernej	17.10
6.45	Novo mesto	16.30
7.30	Trebnje	15.55
8.55 prihod	Ljubljana	odhod 15.00

Voznina iz Ljubljane v Bizeljsko 600 din

Avtobus ima po prihodu v Ljubljano zvezo s Koprom, Portorožem, Kranjem, Tržičem, Jezerskim, Bledom, Bohinjem, Rateče-Planico. — Proga obratuje samo ob delavnikih.

V neizmerni žalosti sporočamo, da nas je v 83. letu starosti za vedno zapustil naš nadvse ljubljeni mož, očka, stari očka, tast, stric in svak

ALOJZIJ BAŠA

železniški svetnik v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 1. aprila 1958 ob 15.30 iz Jožefove mrliške vežice na Žalah.

Ljubljana, dne 30. marca 1958.

Žalujoči: žena **Cecilija**, roj. Juvančič, hčerka **Stanka**, zet **Lado** Zupančič, vnukinja **Milena** in ostalo sorodstvo.

EDLASSIE

ČRNEC 21 iz Harlema

KRIMINALNI ROMAN

»Ko je Thomas še hodil v šolo, se je sporekel z nekim fantom. Mislim, da je bil to Jim Harris. Udaril ga je z opeko po glavi, Harrisu je počila lobanja. Kje je Harris zdaj?«

»V Južni Ameriki. Že pred leti je odšel iz Bingstona. Študiral je in postal inženir. Zdaj dela nekje na petrolejskih poljih. Vem, da je stalno v Južni Ameriki, ker njegovi starši redno dobivajo pošto.«

»Leta 1948 je bil Thomas zaprt zaradi tatvine. Pomagal mu je neki Jack Fulton. Leta 1945 so njega in Fultona poslali v poboljševalnico. Ali poznate tega Fultona?«

»Da,« je prikimala. »Padel je na Koreji. Kaj bi še radi vedeli?«

Prečrtal sem Fultonovo ime. Pomislil sem, pa nisem imel več kaj vprašati.

»Ali je bil Thomas pri vojakih?«

»Ne vem. Se kaj?«

Listek z zapiski sem spravil v mapo: »To je zelo malo. Ali ste prepričani, da v minulih dveh mesecih ni odpotoval z Bingstona nihče izmed tistih, ki so dobro poznali Thomasa?«

»Saj res, pozabila sem! Sestri McColle, stari samici sta pred dvema mesecema prodali hišo in se preselili v Kalifornijo. Ti dve pa prav gotovo nista v zvezi z vsem, kar vas zanima.«

»Ta Thomas Pujs je bil nekam čuden človek. Francis ali se spominjate koga, ki bi imel dovolj vzroka, da bi ga sovražil?«

»Da bi ga sovražil?« je ponovila. »Marsikomu ni bil všeč, vendar to še ni vzrok, da bi ga ljudje tudi sovražili. Bil je majhen, strgan potepuh, ki se nemara nikomur ni zdel toliko vreden, da bi ga sovražil. Mož, ki ga bova jutri videla, vam bo lahko povedal o vsem tem kaj več. Ali bi radi vedeli še kaj?«

»To bi bilo v glavnem vse, dokler ne bova videla tistega moškega. Upam, da ne boste hudi name, če vam bom potem zastavil še nekaj vprašanj, saj vidite, da sem doslej zbral le malo gradiva in sploh podatkov.«

»Veste, meni se zdijo ta vprašanja in odgovori čedalje bolj podobni tisti znani televizijski tekmi »Odnehaš in nadaljuješ.«

Prižgala je motor, peljala sva se dalje. Po nekaj sto metrih vožnje sva ugledala pred seboj hišo in kašče. Poslopja so se jasno črtala v svetli mesečini. Francis je spet ustavila.

»Tussy,« je rekla, »nimam pravice, da bi vam svetovala, ker sami pač bolje veste, kaj vam je storiti, vendar vam povem, da bi jaz na vašem mestu nekam skrila avto. Danes ga je videlo le malo ljudi, jutri pa bo vaš avto prava senzacija v našem mestecu. Pred nama je kmetija mojega strica Jima. Napraviva, kakor da se nama je »Jaguar« med vožnjo pokvaril in z njim ne moreva dalje. Kaj?«

»Izvrstna misel! Kako pa se bova vrnila v Bingston?«

»Stric Jim mi bo posodil svojo staro škatlo, vaš »Jaguar« pa naj ostane tu, dokler ne bo zrak čist. Ne pozabite, da ste poslej gospod Jones.«

»Kar brez skrbi, gospodična detektivka,« sem se ji nasmehnil, segel po angleški ključ in pokvaril električne dovode v motorju. Seveda sem pazil, da je bila okvara malenkostna in da bi jo bilo lahko popraviti. Nato sva slezla iz avtomobila in se peš odpravila slabih sto metrov do kmetije. Proti nama sta se z besnim laježem pognala velika psa.

»Ne bojte se,« je rekla Francis, »nič vam ne bosta storila.«

Obrnila se je k pasjima velikanoma in se pogovarjala z njima kot z razposajenima dečkoma. Umirila sta se in veselo mahljala z repom.

V hiši je zamigotala petrolejka. Potem se je odprlo okno. Najprej je pogledala skoznje puškina cev, za njo pa velika glava starega črnca, ki se je oglasil z votlim basom:

»Kdo je zunaj?«

»Jaz sem, striček Jim ... Francis.«

»Glej jo no! Kaj pa je narobe v mestu? Čakaj, takoj pridem odpret.« Zaprl je okno, iz hiše sva slišala njegov glas: »Francis je prišla.«

V trenutku je oživela vsa hiša. Povsod je bilo slišati glasove, prižigale so se luči. »Doba elektrifikacije se tu še ni začela, kaj?« sem vprašal Francis.

»Prav o tem se pogovarjajo v hiši iz dneva v dan. Striček Jim ima zastarele nazore. Kar naprej pravi: kar je bilo dovolj dobro zanj, bo tudi še za sedanji rod.«

Vrata so se odprla, v naju so se zazrli štirje pari radovednih oči. V ospredju je stal starejši možakar v delovnih hlačah in z naočniki na nosu, za njim debeluška, ki si je še openjala domačo haljo, za njima pa dobro razvit mlad fant. Nazadnje je prišla lepa mlada žena v pižami in modrih copatah. Vsi drugi so bili bosi.

»Glej jo no, Francis,« je začela starka. »Kaj se je zgodilo pri vas? Ali je kdo umrl?«

»Nihče ni umrl, nič se ni zgodilo, tetka,« jih je pomirila Francis. »To je gospod Jones, godbenik. Potuje v Chicago. Pri nas se je ustavil. Vozila sva po okolici, pa se nama je avto pokvaril.«

»Mar hodiš tako pozno okoli?« je vprašala starka.

»Daj no, stara,« je vzkliknil stric Jim. »Saj ga ni zakona na svetu, ki bi prepovedoval mladim ljudem ponočni sprehod v avtomobilu.«

Predstavil me je mladima dvema. Bila sta njegov sin Harry in snaha. Teta je rekla, da nam bo pripravila kavo, Francis pa ji je brž odvrnila, naj se nikar ne trudi, in dodala, da sva prišla samo zato, ker bi rada pri njih spravila »Jaguarja« in si pri njih sposodila njihov voz.

Jim se je takoj strinjal. Harry je stopil po čevlje in se vrnil v stari vojaški bluzi, na kateri so se še poznali vojaški znaki. Midva sva se odpravila k »Jaguarju«. Ko sva bila pri avtomobilu, se je obrnil in začel klicati:

»Ruth, mati, oče, pridite gledat!«

Nasmehnil sem se. Komedija se je spet začela. Vsa družina se je zbrala okoli avtomobila in ga začela ogledovati od vseh strani. Kot po navadi sem moral odgovarjati na vsa mogoča vprašanja, koliko stane tak voz, koliko žre na sto, kakšno hitrost zmore. Ko sem navsezadnje le utešil njihovo radovednost, sva se s Harryjem upria v avto in ga rinila proti kmetiji, kar ni bilo težko, ker sva se bila poprej s Francis ustavila na lahni vzpetini. Ko sva prišla do garaže, nama je Jim odprl vrata. Tam je stal »Dodge« novejšega modela, na dvorišču pa dvoje avtomobilov starih tipov. Potil sem se, nekaj minut sem si kar naprej brisal obraz. Ko je bilo nazadnje le vse gotovo, sem si prižgal pipo in rekel Harryju:

List izdaja in tiska Časopisno založniško podjetje »Ljudska pravica«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6, telefon 39-181 — Notranjepolitična gospodarska rubrika Nazorjeva 12/II, tel. 20-507 in 22-621 — Kulturna rubrika Kopitarjeva 6/III, tel. 31-357 — Uprava Trubarjeva ulica 24, telefon 22-491 in 22-492 — Naročninski oddelek Petkovškovo nabrežje 25, telefon 22-494 — Oglasni oddelek Kopitarjeva ulica 4, telefon 31-358 — Poslovalnica na Titovi cesti 15, telefon 22-322 — Mesečna naročnina 250 din, za tujino 500 din — Tekoči račun 60-KB-6-2-1393 — Poštni predal 42 — Poštnina plačana v gotovini —

Na vsakega prebivalca našega planeta pride 1,75 KM strojnega dela

LJUDJE IN STROJI - 1:35

- *S strašnim množičnim pokolom so leta 71 pr. n. štetjem*
- *zadušili upor 40.000 rimskih sužnjev, ki so se pod Spartakovim vodstvom borili proti izkoriščevalskim patricijem.*
- *Ta vstaja je ogrožala obstoj rimskega cesarstva, saj so bili*
- *sužnji ekonomski temelj velike države starega veka.*

Koliko bi zaleglo delo teh sužnjev, če bi ga merili z današnjimi merili? Delovni učinek para človeških rok znaša komaj dvajsetinko konjske moči. Delovna sila tistih 6000 križanih sužnjev je torej znašala približno toliko kot na primer moč desetih modernih osebnih avtomobilov, delovni učinek vseh 40.000 sužnjev — seveda preračunan v strojni učinek — pa komaj 2000 KM, torej manj kot zmore lokomotiva brzega vlaka.

Za pogon osebnega avtomobila je potrebna moč, ki je enaka delu 16 ljudi, delovni učinek žarnice z 80 W pa je enak delu dveh parov človeških rok.

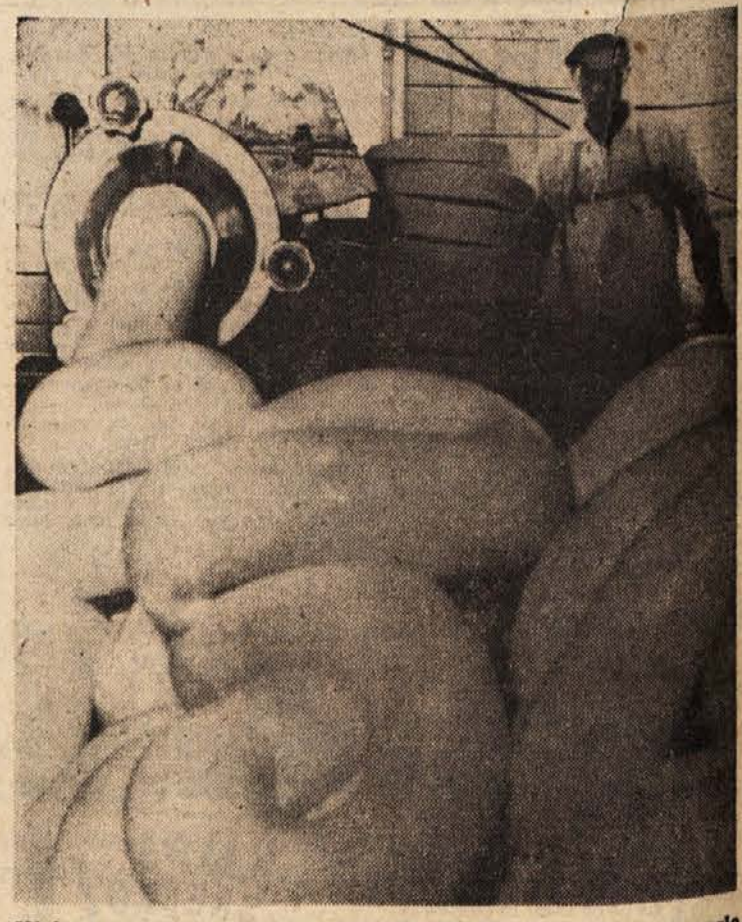
Sodobno človeštvo ima torej v obliki strojev izvrstne »sužnje«, ki opravljajo izredno delo. Američani so izračunali, da opravijo »tehnični sužnji« vsako minuto po 10 KM na prebivalca. V Evropi je ta številka za polovico nižja, če pa bi vse stroje po svetu razporedili na 2,5 milijarde prebivalcev, bi prišlo na vsakega človeka po 1,75 KM, torej prav toliko, kot pomeni delovni učinek 35 ljudi.

To razmerje pa niti ni povsem točno, zakaj le redkokdaj ima vsak človek storilnost 0,75 KM, kar bi lahko dosegel. Statistični podatki Združenih narodov povedo, da izvira od 29.000 bilijonov watnih ur, kolikor jih napravijo na vsej zemeljski krogli v letu dni, iz fizičnega dela le 300 ur, torej komaj odstotek. To fizično delo pa opravlja večinoma živina.

Fizično delo vseh ljudi na svetu zajema zdaj komaj tisočinko delovnega učinka, od katerega ima človeštvo korist. Strokovnjaki pravijo, da se bo to sorazmerje občutno zmanjšalo v prihodnjih petdesetih letih, ko se bo industrija avtomatizirala. Takrat bo znašal delež človeškega fizičnega dela komaj desettisočinko.

Ljudje smo torej močno odvisni od strojev. Teh železnih sužnjev pa ni mogoče izkoriščati, kakor so nekoč izkoriščali človeške sužnje. Stroj zahteva svoje, treba ga je »hraniti«, bencinski tank oziroma motor opravi delo, ki ga zmore po računih, in prav nič več. Če bi se ustavila turbina ene same elektrarne, bi utihnilo na tisoče elektromotorjev v bližnji in daljni okolici, bi ugasnile vse žarnice in radijski sprejemniki, ki delujejo z njeno energijo. Med največjimi problemi sodobnega človeštva je torej vprašanje, kako zagotoviti čim bogatejše vire energije, ki jo naši železni sužnji trošijo naravnost nenasitno.

Zdaj dajeta voda in les okoli 18 odstotkov energije — »strojne hrane« — vseh drugih 82 odstotkov pridobivamo iz velikih rezervoarjev, ki jih je narava pripravila v milijonih let: iz premoga, nafte, zemeljskega plina itd. Statistiki so izračunali, da človeštvo zdaj porabi v slabih sto letih toliko energije, kolikor je je nakopičila narava v petih milijonih let. Dediščino torej trošimo precej zapravljivo, zato je razumljivo, da strokovnjaki razmišljajo o jedrskih in sončnih centralah, o elektrarnah na plimo in oseko in še o nekaterih drugih virih, ki so vsaj po sedanjih ocenah neizčrpni.

Klobase za velikane? Ne, temveč plastična cev, po kateri teče maslo v veliki danski mlekarni

Fosfor v pomarančah

Kdor hoče pridelati sladke, okusne pomaranče, mora vedeti, da je za gojitev mnogo pomembnejši fosfor kot pa dušik, so zatrjevali ameriški kmetijski strokovnjaki pred nekaj leti, avstralski farmarji pa so nedavno z dokazi potrdili to njihovo domnevo. Kmetijski tehniki so ugotovili, da je množina fosfora v listju pomarančevcev mnogo zanesljivejši podatek o zdravstvenem stanju nasada kot pa najbolj vestna analiza zemlje.

Američani so spoznali pred leti, da imajo pomaranče, ki rastejo v nasadu s premajhnimi količinami fosfora, izredno debelo lupino in sorazmerno znatno manj soka, hkrati pa so tudi kisle. Avstralci delajo v nasadih blizu Murrubidgeja poskuse že šestnajst let.

Nasadi so zaostajali v razvoju in dajali čedalje slabšo letino, zato so znanstveniki svetovali, naj trosijo umetno gnojilo, vendar je drevje še nadalje hiralo. Analize so pokazale, da dajejo najslabše plodove tisti pomarančevci, ki v listju skorajda nimajo fosfora. To snov so dodali zemlji v obliki superfosfatov. Sadovnjaki so se popravili, pomaranče pa so zdaj baje lepše in slajše kot kdajkoli poprej.

Skriti mikrofoni

Pred kratkim so natančno pregledali prostore britanskega parlamenta. Iskali so skrite mikrofone, ker so se poslanci konservativne stranke pritožili, da so listi objavljali skoraj dobesedno razne zaupne pogovore.

INFRARDEČI ŽARKI *v mnogih panogah človeške dejavnosti*

Marsikdo sploh ne ve, v kolikšnem obsegu uporabljajo infrardeče žarke v znanosti, tehniki, industriji in v številnih drugih panogah človeške dejavnosti. Kar poglejmo si nekaj primerov. Zadnje čase so dosegli precejšnje uspehe z eksperimentalnim detektorjem, ki uporablja infrardeče žarke. Ta detektor preprečuje letalske nesreče učinkoviteje kot najboljši radar ali kaka druga naprava te vrste. Že dalj časa nadzorujejo z infrardečimi žarki železniške proge in pregledujejo tračnice. V sodobnih policijskih laboratorijih infrardeči žarki precej prispevajo k razkrivanju zločinov, razni instrumenti in kontrolne naprave z infrardečimi žarki pa v industriji omogočajo velike prihranke časa in materiala.

Čeprav vsakdo čuti infrardeče žarke kot toploto pri sončenju, so odkrili njihovo mesto v sončnem spektru šele leta 1800. Znani britanski znanstvenik William Herschel je delal poskuse s prizmo in ugotovil nevidne žarke, ki prihajajo k nam od sonca kot toplota. Znanstveniki so kasneje proučevali te skrivnostne žarke, vendar so jih začeli praktično uporabljati šele, ko so spoznali, da so izredno uspešno sredstvo pri identifikaciji neznanih snovi.

Snov, ki jo izpostavijo delovanju infrardečih žarkov, vsrka določene dele infrardečega spektra. Milijoni molekul različno vsrkavajo infrardeče frekvence. Ko so to odkrili, so se naprave z infrardečimi žarki uveljavile v kemičnih, bioloških, medicinskih, farmacevtskih in policijskih laboratorijih.

V laboratoriju newyorške policije je dokazal kemik James Manning, da je z infrardečimi žarki mogoče ugotoviti, iz katere dežele je na primer opij. Manningovo delo je znatno pospešilo napore OZN za preprečevanje mednarodne trgovine z mamili.

Instrument za analizo svetlobe, tako imenovani infrardeči spektrofotometer, je prispeval k sintezi kortizona, uspešnega zdravila proti artritisu. Ameriški zvezdoslovec Gerard Kuiper je uporabil to napravo za analizo kolobarja, ki obdaja Saturn, hkrati pa je razčlenil plinasti ovoj dveh izmed devetih Jupitrovih mesecev in dokazal obstoj ogljikovega dvokisa na Marsu.

Spektrofotometre uporabljajo tudi v medicini in v kmetijstvu. Najbolj zanimiva izmed vseh naprav je infrardeča kamera, ki odkrije v stenah električnih central ali topilniških peči tista mesta, ki so bolj topla kot drugi deli, po tem pa strokovnjaki sklepajo o pomanjkljivostih in napakah. Ameriški inženirji pravijo, da bodo to kamero kmalu uporabljali tudi že v televiziji.

Infrardeči žarki iz dneva v dan neopazno vplivajo na človeško življenje, že v bližnji prihodnosti pa bo njihov vpliv še večji spričo naraščajočega števila novih naprav, ki jih uporabljajo.

Po 14 letih so našli vojaškega dezerterja

V francoskem kraju Mont d'Origny so aretirali ameriškega vojaka, ki je dezertiral pred štirinajstimi leti. Vaščani so sicer vedeli že takoj po vojni, da Francozinja skriva pri sebi ameriškega vojaka, ki ga je spoznala v prvih dneh po prihodu zavezniških čet. Imela sta pet otrok.

Francozinja je delala v tekstilni tovarni, pobegli ameriški vojak pa se ni nikoli pokazal v javnosti. Navsezadnje je izvedela za njegovo skrivališče ameriška vojaška policija. V sodelovanju s francosko policijo so po vojni večkrat preiskali stanovanje Francozinje, vendar niso nikogar našli.

Pred dnevi je francoska policija našla v hiši pod stopniščem skrivališče, od koder so izbezali 37-letnega Wayna Powerja iz ameriške države Missouri. Prijeli so ga in zaslišali. Povedal je, da je dezertiral iz vojske že jeseni 1944 in da je vsa leta prebil v tisti hiši.

Pes ju je rešil

Iz Davosa poročajo, da je pes bernardinec rešil nemški zakonski par zanesljive smrti. V soboto sta se mož in žena kot navdušena planinca odpravila iz Stuttgarta v švicarske Alpe. Presenetil ju je plaz in ju pokopal pod seboj. Lavinski pes je začel brskati na kraju po snegu; ponesrečena planinca so rešili.

Iz Ledenega v Kaspijsko morje

V minulih 28 letih se je gladina Kaspijskega morja znižala za 25 m. Sovjetska vlada zdaj proučuje dvoje načrtov. Po enem bi speljali v Kaspijsko morje sibirski reki Ob in Jenisej, po drugem pa bi preusmerili nekaj drugih rek, ki se zdaj izlivajo v Severno ledeno morje.

Naravoslovci se že dolga leta sprašujejo, ali je gepard najhitrejša žival na zemlji. Pravijo, da zmore trenutno hitrost do 155 km na uro. To skuša ugotoviti tudi cirkuški menažer John Hamlet iz Ocale na Floridi. Delno ukročene geparde je na svojevrsten način pripravil do tega, da so pakazali, kaj zmorejo. S posebno napravo so potegnili po tleh kos mesa, gepard se je pognal za njim, Hamlet pa je stal ob njem s štoperico. Na cilju, se pravi tam, kjer je gepard dobil svoj kos mesa, so spet merili čas. Ugotovili so, da je gepard dosegel že v tretji sekundi po startu hitrost 87 km

Drobne ZANIMIVOSTI

Tudi na najmanjše brodolomce je mislil konstruktor, ki je izdelal napihljivo napravo za dojenčka. Manjši posnetek kaže dojenčka. Manjši posnetek kaže dojenčka v gumijastem čolniču z dvema ventiloma, na večjem pa vidite, kako se taka naprava obnese v vodi. Pravijo, da bodo poslej imeli nekaj takih reševalnih čolničev na vseh večjih čezoceanskih potniških ladjah

50 NAČRTOV ZA NOVO ABECEDO

Ko so Angleži objavili natečaj za nagrado, ki jo je pokojni Bernard Shaw razpisal za novo angleško abecedo, so dobili že po nekaj dneh petdeset predlogov. Bernard Shaw je menil, da bo nagrada 15 funtov najboljša pobuda za poenostavitev stare angleške abecede. Osnovna zahteva natečaja je, da se abeceda izogne označevanju enega samega glasu s skupino črk in da ima nova abeceda 40 črk, od tega 16 samoglasnikov.

PREBIVALSTVO IZRAELA

Lani se je v Izraelu naselilo 70.000 ljudi z vseh koncev sveta. Največ jih je prišlo s Poljske (36.000), potem pa se zvrstijo priseljenci iz Egipta, Severne Afrike, Južne Amerike, Anglije in Južne Afrike. Najmanj jih je prišlo z Norveškega.

ZADNJA BRCA

Na nagrobnem spomeniku neke ameriške vojaške mule je zapisano takole: »Tu počiva Betsy, ki je v svojem življenju brcnila dva polkovnika, enega majorja, štiri poročnike, dvanajst vojakov in — mino.«

ZIDOVI POD MORJEM

Blizu otoka Limose v Tirenskem morju je raziskovalec in potapljač Raymond Blücher našel 50 m visoke zidove potopljenega antičnega mesta. Po približnih ocenah so stene stare okoli 3000 let.

NAJTRŠA GLAVA

Sloves lastnika najtrše glave v ZDA si je pridobil neki artist iz Chicaga, ki je na svojevrstnem tekmovanju v štirih urah, 27 minutah in 32 sekundah prvi prebil z glavo opečni zid. Če je ne zna uporabiti za kaj drugega ...

DVAKRAT NA MOUNT EVEREST

Tensing, ki je sodeloval leta 1953 pri Hillaryjevi odpravi — povzpela se je na najvišjo goro sveta — bo letos skušal še enkrat priti na vrh Mount Everesta, to pot kot član ameriške odprave. Tensing je dejal, da bo sodeloval samo pri vzponu na Everest, ne pa tudi pri iskanju snežnega človeka, kar ima ameriška odprava prav tako v načrtu.

INJEKCIJE V JEZIK

Angleški specialist za anestezijo dr. Bullow je začel uporabljati novo metodo pri dajanju injekcij pacientom, ki imajo premajhne žile dovodnice. Injekcije vbrizgava v jezik. Ta postopek skoraj nič ne boli, vsebina injekcije pa tako pride najhitreje v krvni obtok.

9000 m POD MORJEM

Po poročilih moskovskega radia so člani sovjetske ekipe, ki proučuje Tihi ocean, napravili s posebnimi pripomočki posnetek v globini 9000 m.

MASLO IZ PRALNEGA STROJA

Zastopnik edinburške kmetijske zveze je dejal, da so irski kmetje začeli uporabljati pralne stroje za izdelovanje masla. Pravijo, da se pralni stroj kar dobro obnese. Smetano zlijemo vanj namesto milnice in pritisnejo na gumb, stroj se zavrti in maslo je kmalu pripravljeno. — Naslednji dan je menda stroj pripravljen za pranje perila ...

KIPLING JE BIL MLAJŠI

Čeprav je Albertu Camusu, najnovejšemu Nobelovemu nagrajencu za književnost, šele 43 let, vendar ni najmlajši nobelovec. Mlajši od njega je bil Kipling, ki je leta 1907 v starosti 42 let dobil isto nagrado.

NAJDRAŽJE NAROČILO

Ameriške ladijske družbe so naročile pri nekem nizozemskem podjetju štiri potniške parnike, ki bodo večji kot vsi dosedanji na svetu. Menijo, da je to naročilo v vrednosti 340 milijonov dolarjev največje v zgodovini ladjedelništva.

ZRAČNO VRTENJE

Sovjetski inženirji so izpopolnili »zračno vrtalno metodo«. Namesto tekočine za izpiranje spravljajo v odprtino stisnjen zrak pod visokim pritiskom, ki odstranjuje skale in prah. Baje vrtajo po tej novi metodi dvakrat hitreje.

Angleški letalski strokovnjaki so pripravili takšnole napravo, s katero ugotavljajo temperaturo, delovanje organov in posamezne življenjske funkcije v človeškem organizmu, kadar je poskusni pilot v kabini z znižanim zračnim pritiskom, kakršen je značilen za polete v velikih višinah

»Pravzaprav sem dobil to rec zato, da bi se učil igrati.«

UPOŠTEVAJ, DA...

Filmski igralec John Garfield je dobil v nekem prizoru od partnerja štiri krepke klofute.

»Ali si prebral sto osmo stran scenarija?« je vprašal Garfield.

»Ne,« je odgovoril soigralec. »Zakaj?«

»Nič, nič,« je odgovoril Garfield, »na tisti strani jaz tebe tepem.«

»Pijem, da bi pozabil — da je vino tako drago!«